

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

**ΘΕΜΑ: ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ, 1991-2010: ΜΕΛΕΤΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ
ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ**

Της φοιτήτριας: ΧΑΣΕΚΙΟΓΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
Αριθμός μητρώου: 2005157

Επιβλέπων καθηγητής: Μαυρέας Κωνσταντίνος

ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ: 2014-2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	3
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Παλαιά νοσήματα.....	11
«Παλαιά» νοσήματα.....	11
1.1. Ανεμοευλογία	11
1.2. Βρουκέλλωση	11
1.3. Γρίπη	12
1.4. Διφθερίτιδα.....	13
1.5. Ερυθρά.....	14
1.6. Ηπατίτιδα.....	15
1.7. Ιλαρά.....	16
1.8. Κοκκύτης.....	17
1.9. Λεϊσμανίαση.....	18
1.10. Λέπρα.....	19
1.11. Οστρακιά.....	20
1.12. Παράτυφος.....	21
1.13. Μηνιγγίτιδα.....	21
1.14. Επιδημική Εγκεφαλονωτιαία Μηνιγγίτιδα.....	22
1.15. Επιδημική Παρωτίτιδα.....	23
1.16. Λοβώδης Πνευμονία.....	24
1.17. Σαλμονέλωση.....	25
1.18. Σπληνάνθρακας (άνθρακας).....	26
1.19. Σύφιλη.....	27
1.20. Τέτανος.....	28

1.21.	Τυφοειδής πυρετός.....	29
1.22.	Χολέρα	29
1.23.	Δυσεντερία	30
1.24.	Εγκεφαλίτιδα.....	31
1.25.	Ερυσίπελας.....	31
1.26.	Λεπτοσπείρωση.....	32
1.27.	Επιδημική Πολιομυελίτιδα.....	33
1.28.	Γονόρροια.....	34
1.29.	Ελονοσία	34
1.30.	Φυματίωση.....	36
1.31.	Εξανθηματικός τύφος.....	37
2.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: «Νέα» νοσήματα.....	39
3.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Καταγραφή των λοιμωδών νοσημάτων ανά δεκαετία σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.....	46
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	61
	Αναφορές.....	64

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο παρόν εισαγωγικό σημείωμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένειά μου και τους φίλους μου για την συμπαράσταση που μου προσέφεραν καθώς και τον επιβλέπων καθηγητή μου κ. Μαυρέα Κωνσταντίνο, που με βοήθησε στην ερευνά μου για την εκπόνηση της Πτυχιακής μου εργασίας, παρέχοντάς μου την κατάλληλη καθοδήγηση, πολύτιμο υλικό και χρήσιμες συμβουλές.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υγεία αποτελεί ένα από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, και ορίζεται ως η κατάσταση πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι η απλή απουσία της αρρώστιας ή της αναπηρίας. Η εκάστοτε χώρα οφείλει να εξασφαλίζει το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να απολαμβάνει το ύψιστο επίπεδο φυσικής και ψυχικής υγείας, και οι σύγχρονες πολιτικές υγείας θα πρέπει να παρέχουν τις συνθήκες που θα επιτρέψουν την άσκηση αυτού του δικαιώματος. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνώρισε, με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ (άρθρο 129), ότι: «Η κοινότητα συμβάλλει στην εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης ζωής, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών και, εάν είναι απαραίτητο, ενισχύοντας τη δράση τους. Η δράση της Κοινότητας αφορά στην πρόληψη των ασθενειών, κυρίως αυτών που θεωρούνται μεγάλη μάστιγα, συμπεριλαμβανομένης και της τοξικομανίας, ευνοώντας την έρευνα σχετικά με τα αίτια και τη μετάδοσή τους, καθώς και την ενημέρωση και την εκπαίδευση στον τομέα της υγείας. Οι απαιτήσεις στον τομέα της προστασίας της υγείας αποτελούν συνισταμένη των άλλων πολιτικών της Κοινότητας» (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγυης, 2008, σ. 212).

Στην Ελλάδα υπάρχει σχετική νομοθεσία η οποία ορίζει τη Δημόσια Υγεία· πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Ν.3370/2005, άρθρο 1 «Η Δημόσια Υγεία είναι επένδυση για τη διατήρηση και βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου της χώρας. Ως Δημόσια Υγεία ορίζεται το σύνολο των οργανωμένων δραστηριοτήτων της πολιτείας και της κοινωνίας, που είναι επιστημονικά τεκμηριωμένες και αποβλέπουν στην πρόληψη νοσημάτων, στην προστασία και την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού, στην αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής...» (ΝΟΜΟΣ 3370/2005- ΦΕΚ 176/Α/11.7.2005 Οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών δημόσιας υγείας και λοιπές διατάξεις, 2005, σ. 1) Οι παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία είναι: το εισόδημα, ο πλούτος, η εκπαίδευση, η φροντίδα υγείας, οι εργασιακές πρακτικές, ο ελεύθερος χρόνος, η οικογενειακή υποστήριξη, η στέγαση, η διατροφή. Η καλή υγεία του πληθυσμού μιας χώρας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ευημερία του, αλλά και τη διαθεσιμότητα του εργατικού δυναμικού και αντίστροφα (Καλογεροπούλου & Μουρδουκούτας, 2007, σ. 26).

Η Δημόσια Υγεία στηρίζεται σε διάφορες επιστήμες και τεχνικές όπως η ιατρική, η επιδημιολογία και η βιο-στατιστική, η δημογραφία και οι κοινωνικές επιστήμες, οι οποίες συντελούν στη διερεύνηση του επιπέδου υγείας και νοσηρότητας του πληθυσμού. Μια από τις βασικές λειτουργίες της Δημόσιας Υγείας, στην οποία εστιάζεται και η παρούσα έρευνα, είναι: ο έλεγχος των λοιμωδών νοσημάτων και άλλων υψηλής επικράτησης νοσημάτων (ΝΟΜΟΣ 3172 Οργάνωση και εκσυγχρονισμός των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας και άλλες διατάξεις, 2003, σ. 3812).

Για την ακρίβεια, η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην μελέτη, όσο το δυνατόν πιο άρτια, των λοιμωδών νοσημάτων στην Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 1991-2010, βάσει των καταγραφών της ΕΛΣΤΑΤ. Βασικός σκοπός της είναι η συγκριτική μελέτη των λοιμωδών νοσημάτων στο συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο και η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά τόσο με τις συνέπειες που αυτά επέφεραν στον πληθυσμό όσο και με την καταπολέμησή τους. Ο εκείνα που οφείλονται σε ενεργούς παθογόνους/ νοσογόνους παράγοντες και μπορούν να μεταδοθούν είτε άμεσα είτε έμμεσα από έναν άνθρωπο ή ζώο ξενιστή σε έναν άλλο. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο πέρασμα των χρόνων, η κάθε χρονική φάση της ανθρώπινης εξέλιξης στιγματίστηκε από μεγάλες επιδημίες, οι οποίες σταδιακά είτε περιορίστηκαν είτε έγιναν ιάσιμες με την εξεύρεση της κατάλληλης θεραπείας και ανάλογων μέτρων προφύλαξης, όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη και ευρεία χρήση των εμβολίων. Σε αυτό το σημείο κρίνεται ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα η αναφορά της πληροφορίας ότι πριν από την ανάπτυξη και χρήση των εμβολίων, τα λοιμώδη νοσήματα ήταν υπεύθυνα για την απώλεια εκατομμυρίων ανθρωπίνων ζωών κάθε χρόνο.

Πιο συγκεκριμένα, στην εξέλιξη της υγείας των πληθυσμών υπάρχουν τρεις καθοριστικής σημασίας περίοδοι κατά τις οποίες εξετάζονται τα λοιμώδη νοσήματα (Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2008, σ. 14):

- Ο Μεσαίωνας (5^{ος}-15^{ος} αιώνας), όπου επικρατεί περίοδος πείνας και μάστιγας των λοιμωδών νόσων
- Ο 18^{ος} αιώνας έως και τον 20^ο, όπου επικρατεί η επανεμφάνιση επιδημιών των λοιμωδών νόσων, και
- Η περίοδος των χρόνιων και μη μεταδιδόμενων νόσων (1945 - σήμερα).

Κάποια από τα λοιμώδη νοσήματα τα οποία σημάδεψαν και τον Ελλαδικό χώρο ήταν η λέπρα στην αρχαιότητα, η πανώλη κατά το μεσαίωνα, και η φυματίωση από τον 18^ο έως τον 20^ο αιώνα. Για την ακρίβεια, η λέπρα εμφανίστηκε αρχικά στην Κριμαία και

εν συνεχεία στην Κωνσταντινούπολη και οι θάνατοι που προκλήθηκαν από αυτήν αγγίζουν το 40% του πληθυσμού της Ευρώπης· ενώ, η φυματίωση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην βιομηχανική ανάπτυξη της εποχής (Αλικάρη, 2012, σ. 332).

Επίσης, αρκετά από τα λοιμώδη νοσήματα επανεμφανίζονται ανά σχετικά περιοδικά χρονικά διαστήματα, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όσον αφορά στους παράγοντες που επηρεάζουν την εν λόγω επανεμφάνιση. Πιο συγκεκριμένα, κάποιοι από τους παράγοντες που ευθύνονται για την επανεμφάνιση παλαιών μεταδοτικών νοσημάτων είναι οι εξής (Αλικάρη, 2012, σ. 334):

- Η μαζική και γρήγορη μετακίνηση του πληθυσμού με αερομεταφορές.
- Η μη ελεγχόμενη είσοδος μεταναστών και υπηκόων τρίτων χωρών στη χώρα μας.
- Η ανάπτυξη ανθεκτικότητας αρκετών μικροβίων στα αντιβιοτικά λόγω κατάχρησης των τελευταίων.
- Τα λάθη στη στρατηγική κατά την εφαρμογή ευρέων προγραμμάτων εμβολιασμών, όπως εφησυχασμός και έλλειψη επιδημιολογικής εποπτείας στις υπηρεσίες υγείας μετά την αρχική ραγδαία μείωση των κρουσμάτων. Η ανεπαρκής καταγραφή της εμβολιαστικής κάλυψης του πληθυσμού - στόχου, η παρατηρούμενη αδυναμία προσπέλασης μειονοτικών ομάδων (π.χ. αθίγγανοι), η λανθασμένη επιλογή σχημάτων εμβολιασμών κ.λπ. (Δ. Λάγγας 2002).
- Η απουσία εκτεταμένων προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου (screening) του πληθυσμού για νοσήματα, όπως η φυματίωση (Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2008, σ. 25).

Ας σημειωθεί, εδώ, ότι η κατανομή ενός νοσήματος στον πληθυσμό καθορίζεται όχι μόνον από τη συχνότητα εμφάνισής του αλλά και από την εξέλιξη και την διάρκειά του. Γι' αυτό το λόγο κρίνεται σκόπιμο σε αυτό το σημείο να παρατεθούν επιγραμματικά οι παράγοντες οι οποίοι συντρέχουν στην εξέλιξη ενός λοιμώδους νοσήματος σε επιδημία. Οι παράγοντες λοιπόν αυτοί, είναι οι εξής (Τσιληπέρα & Τσίμπρου, 2009, σ. 7):

- Η ύπαρξη ενός παθογόνου μικροοργανισμού σε πυκνότητα ικανή να προσβάλλει πολλά άτομα.
- Ένας κατάλληλος τρόπος μετάδοσης του μικροοργανισμού στα επιδεκτικά άτομα.

- Ένας ικανοποιητικός αριθμός επιδεκτικών ατόμων που είναι εκτεθειμένα στον παθογόνο μικροοργανισμό.

Συνοπτικά, λοιπόν, ο στόχος της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει την καταγραφή σχετικά με τα λοιμώδη νοσήματα στην Ελλάδα, σύμφωνα με την καταγραφή της ΕΛΣΤΑΤ, όπου περιλαμβάνονται τα κρούσματα που αφορούν τα λοιμώδη νοσήματα του καταλόγου υποχρεωτικής δήλωσης νοσημάτων στην Ελλάδα και δηλώνονται είτε απευθείας στο ΚΕΕΛΠΝΟ είτε στις Διευθύνσεις και Τμήματα Υγείας των Νομαρχιών, και να ερευνήσει την υπάρχουσα βιβλιογραφία.

Το πλάνο της παρούσας μελέτης επικεντρώνεται στην καταγραφή των λοιμωδών νοσημάτων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1991-2010 και τις μεταβολές των κρουσμάτων στην παρούσα χρονική φάση. Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα λοιμώδη νοσήματα με τα χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα και οι μεταβολές αυτών κατά την συγκεκριμένη περίοδο μελέτης· ενώ, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται πίνακες δεκαετίας των λοιμωδών νοσημάτων και πραγματοποιείται σχολιασμός των δεδομένων.

Η μεθοδολογία της έρευνας εστιάζεται, κυρίως, στη χρονική κατανομή των λοιμωδών νοσημάτων, αλλά και στις μεταβολές αυτών κατά την περίοδο της μελέτης. Ειδικότερα, γίνεται καταγραφή των στατιστικών δεδομένων με βάση τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015), και μελετώνται οι επιδημικές εξάρσεις στον ελλαδικό γεωγραφικό χώρο κατά την περίοδο 1991-2010, όπως αυτά καταγράφονται στο σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων. Τα λοιμώδη νοσήματα που καταγράφονται ανήκουν στην κατηγορία των νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης, όπου εξαιτίας αυτών δημιουργείται επιδημία.

Οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διάρκεια της μελέτης αφορούν κυρίως στα λοιμώδη νοσήματα τα οποία δεν παρουσιάζουν καταγραφές καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου, καθώς και στα νοσήματα που εμφανίζουν καταγεγραμμένα κρούσματα σε συγκεκριμένα έτη.

Στην παρούσα μελέτη, δεν μελετάται ο τρόπος μετάδοσης των λοιμωδών νοσημάτων καθώς επίσης οι αιτίες μεταβολών και η αναλυτική συμπτωματολογία αυτών. Επίσης, αναφέρεται ότι δεν μεταφέρθηκαν σε γραφήματα τα λοιμώδη νοσήματα που δεν είχαν καμία καταγραφή κρούσματος κατά την διάρκεια της εικοσαετίας, καθώς επίσης και εκείνα που είχαν μια μοναδική καταγραφή. Για την ακρίβεια, δεν παρουσιάζονται τα εξής νοσήματα: αγκυλοστομίαση,

κηλιδοβλατιδώδης πυρετός, λύσσα, μελιταίος πυρετός, ικτεροαιμορραγική σπειροχαιτίωση, συγγενής ερυθρά, κίτρινος πυρετός, πανώλης και νεογνικός τέτανος. Τέλος, όσον αφορά στον επιλόχειο πυρετό και τον τριήμερο πυρετό, μέσω των διαθέσιμων δεδομένων καταγράφεται μόλις ένα κρούσμα το 1991 για κάθε ένα νόσημα.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Παλαιά νοσήματα

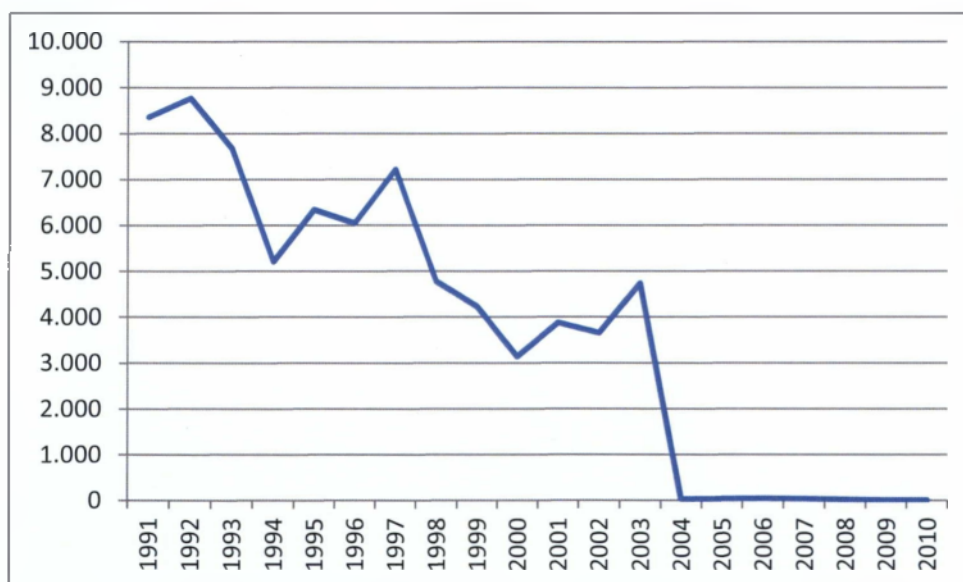
«Παλαιά» νοσήματα

Τα νοσήματα τα οποία μελετώνται στην παρούσα ενότητα είναι αυτά για τα οποία υπάρχουν αναφορές παλαιότερες από το 1991.

1.1. Ανεμοευλογιά

Η ανεμοευλογιά είναι μια εξανθηματική, λοιμώδης μεταδοτική νόσος. Εμφανίζεται κυρίως σε μικρές ηλικίες, ενώ όσο πιο μεγάλος ηλικιακά είναι ο ασθενής, τόσο πιο βαριά συμπτώματα ενδέχεται να παρουσιάσει (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2015). Μελετώντας το Γράφημα 1 παρακάτω, παρατηρείται μια αυξητική τάση μεταξύ των ετών 1991-1992 (8768 κρούσματα το 1992), ενώ από εκεί και έπειτα το νόσημα παρουσιάζει καθοδική πορεία. Από το 2004 και μετά, παρατηρείται σχετική 'εξάλειψη' της νόσου δεδομένου ότι τα κρούσματα είναι ελάχιστα (5 ασθενείς το 2010) (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΕΜΟΕΥΛΟΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

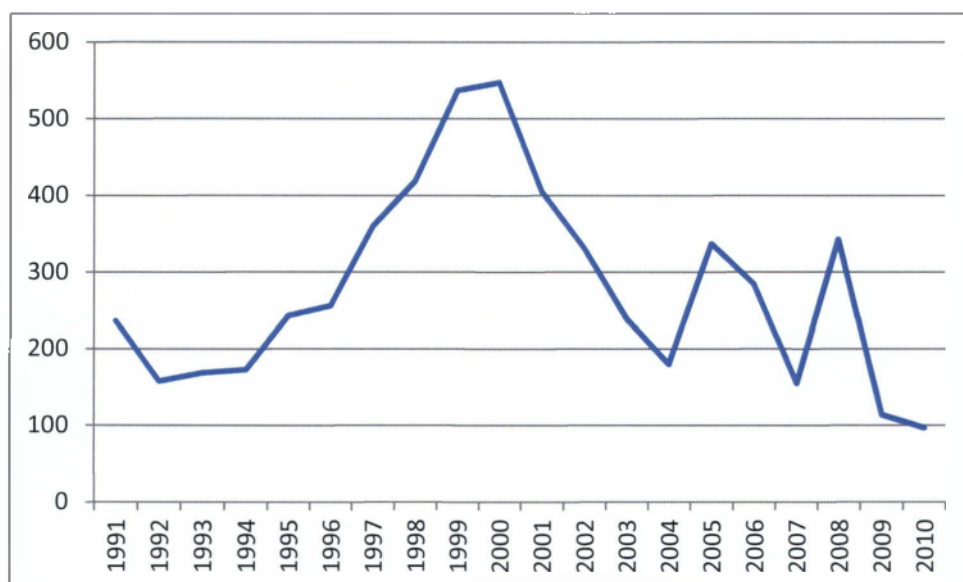

1.2. Βρουκέλλωση

Η βρουκέλλωση, ή αλλιώς μελιταίος πυρετός, είναι ένα λοιμώδες νόσημα το οποίο προκαλείται από ένα μικρόβιο που ονομάζεται βρουκέλα. Για πρώτη φορά το μικρόβιο περιγράφηκε στην Μάλτα από τον ιατρό Μπρους, του οποίου και το όνομα

φέρει. Εμφανίζεται τόσο στον άνθρωπο όσο και στα ζώα, όπου μεταδίδεται κατά βάση από τα αιγοπρόβατα μέσω τόσο του μη παστεριωμένου γάλακτος και των τυριών, όσο και της επαφής με αυτά. Στην Ελλάδα συναντάται κυρίως σε κτηνοτροφικές περιοχές (π.χ. Θεσσαλία). Όπως φαίνεται στο Γράφημα 2, το νόσημα παρουσιάζει ανοδική τάση από το 1994, ενώ φθάνει στο αποκορύφωμά του (547 κρούσματα) το 2000 (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2014). Θετικό είναι το γεγονός ότι από το 2001 και έπειτα παρουσιάζεται μείωση των κρουσμάτων, με μικρότερες ενδιάμεσες εξάρσεις το 2005 με 337 κρούσματα και το 2008 με 343 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 2: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΒΡΟΥΚΕΛΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

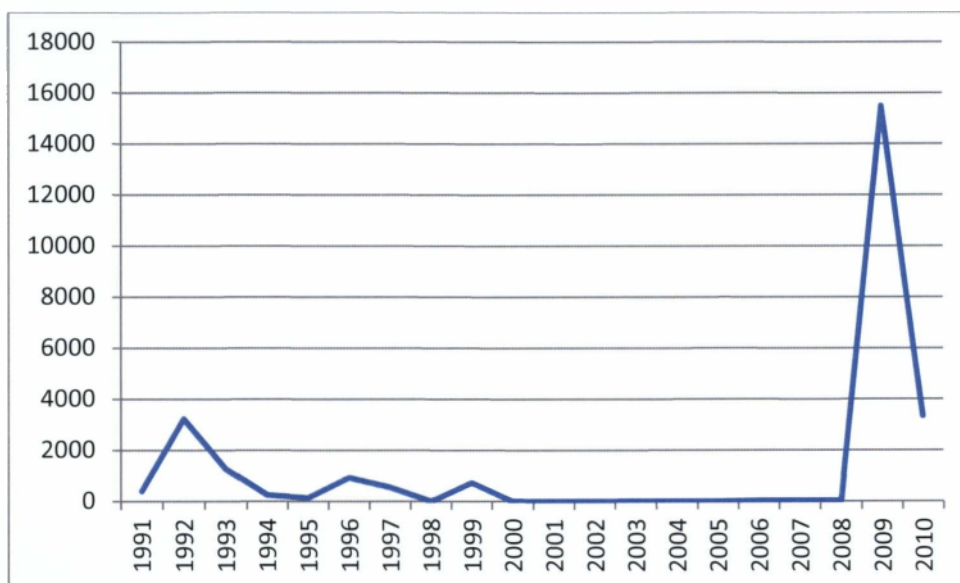

1.3. Γρίπη

Η γρίπη είναι μια οξεία μεταδοτική νόσος του αναπνευστικού συστήματος, η οποία προκαλείται από τους ιούς Α, Β και Γ, ενώ στην καθημερινότητά μας είναι γνωστή και ως «ίωση» ή «κρυολόγημα». Παρόλο που υπάρχει σύγχυση μεταξύ των δύο παραπάνω όρων, η γρίπη μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και να επιφέρει ακόμα και τον θάνατο (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2013). Πιο συγκεκριμένα, η γρίπη προκαλεί μια αρκετά σοβαρή λοίμωξη η οποία μπορεί να επιφυλάσσει κινδύνους για επιπλοκές. Οι ιοί της γρίπης εξελίσσονται ή μεταλλάσσονται διαρκώς και για αυτό το λόγο το ετήσιο εμβόλιο κατά της γρίπης πρέπει να διαμορφώνεται εκ νέου κάθε χρόνο. Κατά τη μελέτη της εικοσαετίας 1991-2010, όπως διαφαίνεται στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 3), η νόσος παρουσιάζει μια έξαρση το 1992, ενώ από το 1993 έως το 2000 υπάρχει μια

αυξομείωση σε μικρότερα επίπεδα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι από το 2000 έως το 2008 υπάρχουν ελάχιστες έως και μηδαμινές αναφορές της γρίπης. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως το 2009 σημειώνεται μια πανδημία της γρίπης της τάξεως των 15.491 κρουσμάτων, εκ των οποίων αρκετά ήταν θανατηφόρα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

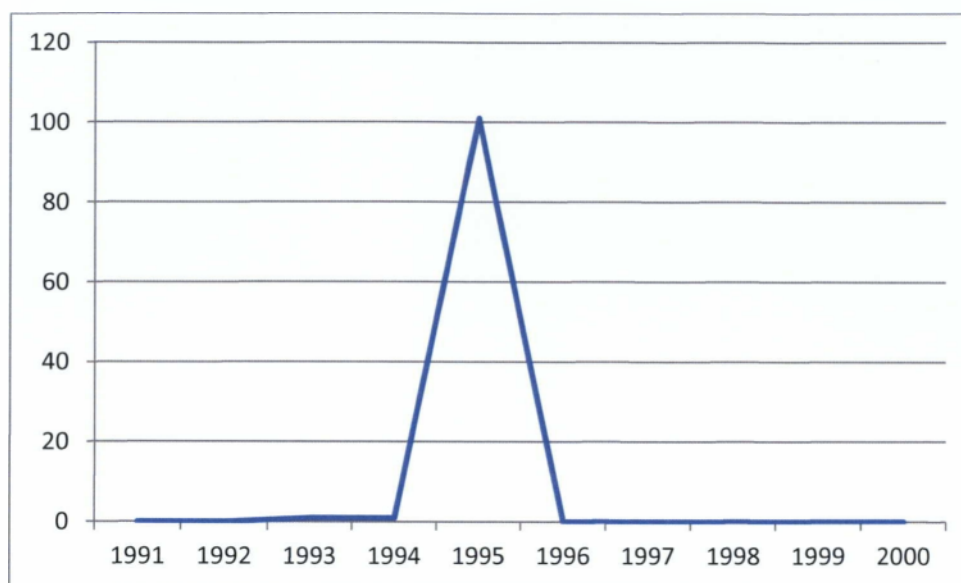
ΓΡΑΦΗΜΑ 3: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.4. Διφθερίτιδα

Η διφθερίτιδα είναι ένα νόσημα το οποίο αναφέρεται στην δερματώδη μεμβράνη που καλύπτει τις αμυγδαλές, τον φάρυγγα και τη μύτη (American Public Health Association, 2008). Στο Γράφημα 4 αποτυπώνεται το εξαιρετικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν τα κρούσματα της, και όπως παρατηρείται, αυτά είναι μηδαμινά έως ελάχιστα μέχρι το 1994, ενώ υπάρχει ξαφνική έξαρση της νόσου κατά το έτος 1995. Παράλληλα, εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι μέχρι το 2000 δεν εμφανίζονται πλέον κρούσματα, σύμφωνα με την έρευνα που έγινε από τα στατιστικά δεδομένα που μελετώνται (ΕΛΣΤΑΤ) (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015), ενώ από το 2001 και έπειτα δεν υπάρχουν αναφορές. Το πρώτο όπλο εναντίον της διφθερίτιδας ήταν μια ανατοξίνη που παρασκευάστηκε το 1890, η οποία εξακολουθεί να χορηγείται μέχρι και σήμερα.

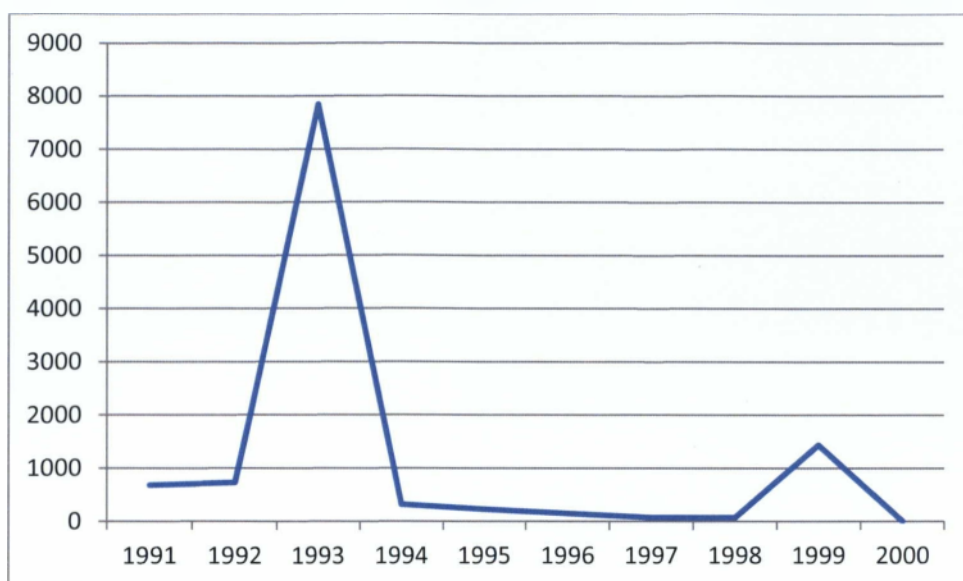
ΓΡΑΦΗΜΑ 4: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΦΘΕΡΙΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.5. Ερυθρά

Η ερυθρά, είναι μια ήπια εξανθηματική ιογενής νόσος που μπορεί να είναι συχνά ασυμπτωματική, οφείλεται στον ιό της ερυθράς και μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο με άμεση επαφή (American Public Health Association, 2008). Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι τα περισσότερα κρούσματα της νόσου εμφανίζονται στο τέλος του χειμώνα και στις αρχές της άνοιξης. Η αρθραλγία και η αρθρίτιδα είναι από τα συμπτώματα που εμφανίζονται συχνά στους ενήλικες, με μεγαλύτερα ποσοστά στις γυναίκες που έχουν προσβληθεί από τον ιό. Όπως διαφαίνεται στο γράφημα (Γράφημα 5), το 1993 σημειώνεται ραγδαία έξαρση της ερυθράς στην Ελλάδα (7842 κρούσματα)· κατά την επόμενη πενταετία (1994-1998) παρουσιάζεται μια αρκετά καθοδική πορεία της νόσου (71 κρούσματα το 1997), ενώ το 1999 παρατηρείται μια μικρότερης τάξεως αύξηση (1.439 κρούσματα). Το 2000 τα κρούσματα φθάνουν μόλις τα 7, σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, ενώ ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει καταγραφή την μετέπειτα δεκαετία (2001-2010) (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 5: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

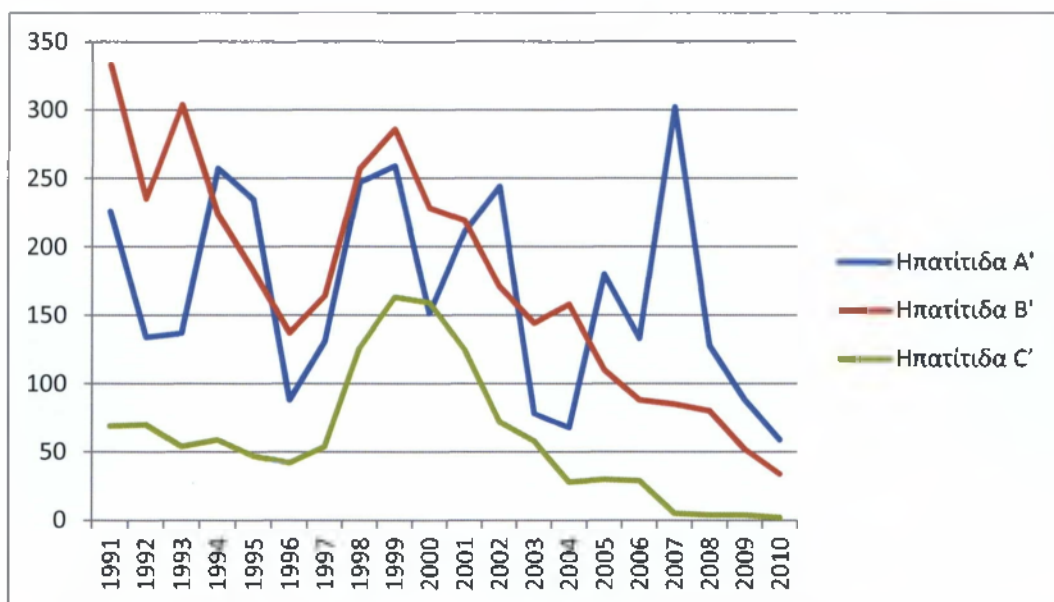
1.6. Ηπατίτιδα

Η ηπατίτιδα, είναι μια νόσος που επηρεάζει αρκετά τον τρόπο ζωής των ανθρώπων τις τελευταίες δεκαετίες και ανήκει στην κατηγορία των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων. Σαν όρος αναφέρεται στις ασθένειες εκείνες που οφείλονται στη φλεγμονή του ήπατος από διάφορες αιτιολογίες, γι' αυτό υπάρχει άλλωστε και διαχωρισμός [ηπατίτιδα Α', ηπατίτιδα Β', άλλη ηπατίτιδα (ή C')] (WHO, 2015). Επίσης, η ηπατίτιδα μπορεί να προκληθεί είτε λόγω απόφραξης στη χολή είτε από αυτοάνοσα νοσήματα. Η ηπατίτιδα Α μεταδίδεται μέσω των οδών των κοπράνων και του στόματος· η ηπατίτιδα Β μεταδίδεται αιματογενώς, με τη σεξουαλική επαφή και κατά την περιγεννητική περίοδο· ενώ, η ηπατίτιδα C μεταδίδεται κυρίως με την παρεντερική οδό. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι τα επίπεδα της ηπατίτιδας δεν παρουσιάζουν μεγάλες αλλαγές κατά την διάρκεια της εικοσαετίας που μελετάται. Ενημερωτικά αναφέρεται ότι για τη διαμόρφωση του γραφήματος, συμμείχθηκαν τα δεδομένα δύο τύπων διότι υπήρχαν καταγραφές με διαφορετικό όνομα.

Όπως προκύπτει λοιπόν από το παρακάτω γράφημα (Γράφημα 6), η ηπατίτιδα Α αυξομειώνεται με απόκλιση περίπου εκατό κρούσμάτων ανά έτος, ενώ παρουσιάζει αισθητή μείωση το 1996 (88 κρούσματα) και το 2004 (68 κρούσματα). Το 2007 παρατηρείται έξαρση του νοσήματος, με τα κρούσματα να φτάνουν τα 302, ενώ από εκεί και πέρα θετικό είναι το γεγονός ότι η πορεία του είναι φθίνουσα. Η ηπατίτιδα Β, με το μεγαλύτερο ποσοστό της να φθάνει τα 333 κρούσματα το 1991, παρουσιάζει μείωση τάξεως ~50% με τα κρούσματά της να φθάνουν τα 164 το 1996. Το 1999

παρουσιάζεται μια έξαρση με 286 κρούσματα, ενώ κατά την διάρκεια της επόμενης δεκαετίας παρατηρείται σταδιακή μείωση των κρουσμάτων, με τη μικρότερη καταγραφή του 2010, όπου σημειώνονται μόλις 34 κρούσματα. Όσον αφορά στην ηπατίτιδα C, καθυστερημένο είναι το γεγονός ότι εμφανίζεται σε μικρό βαθμό έως το 1997, σε αντίθεση με την τετραετία 1998-2001 όπου παρουσιάζει έξαρση με την υψηλότερη καταγραφή να σημειώνεται το 1999 (163 κρούσματα). Τα υπόλοιπα έτη εμφανίζουν αρνητικό πρόσημο, ενώ ταυτόχρονα είναι πολύ θετικό το γεγονός ότι το 2010 καταγράφονται μόλις 2 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 6 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΗΠΑΤΙΤΙΔΑΣ (ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ) ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

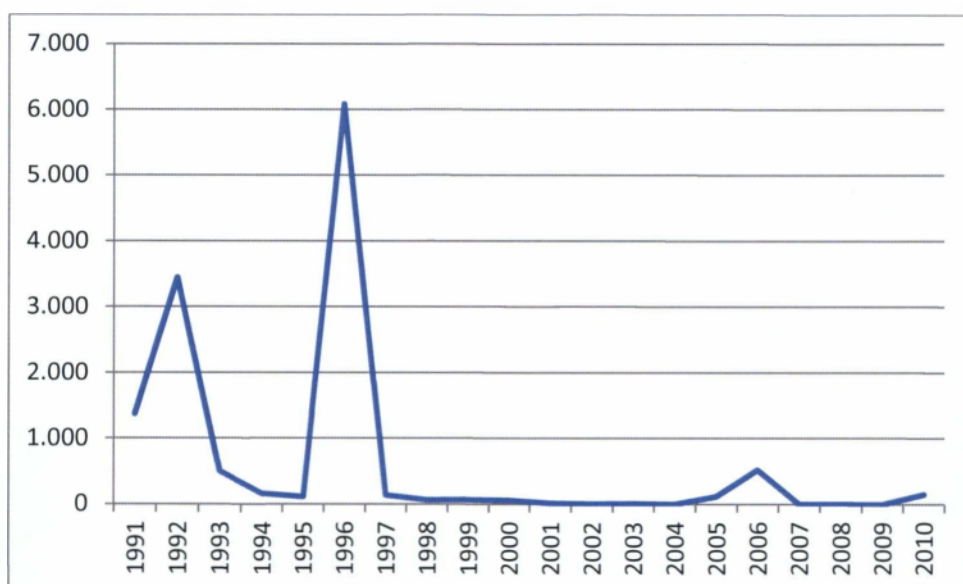

1.7. Ιλαρά

Η ιλαρά ορίζεται ως μια ιογενής λοίμωξη υψηλής μεταδοτικότητας του αναπνευστικού συστήματος και του δέρματος, η οποία οφείλεται στον ιό της ιλαράς. Πρόκειται περί ενός λοιμώδους νοσήματος, το οποίο με τις επιπλοκές του μπορεί να επιφέρει ακόμα και τον θάνατο. Σύμφωνα με τον στόχο του ΠΟΥ για την εξάλειψη της νόσου μέχρι το 2010, στην Ελλάδα εφαρμόστηκαν ασφαλή εμβόλια, δυστυχώς όμως χωρίς αποτέλεσμα. Με βάση τα στοιχεία του ΚΕΕΛΠΝΟ, το 2010 τα δηλωθέντα κρούσματα στην Ευρώπη έφτασαν τα 33.367. Στην Ελλάδα (Γράφημα 7), το 1992 παρουσιάζεται αύξηση της τάξεως των 3.448 κρουσμάτων, ενώ μεγάλη πτώση συναντάται την διετία 1994-1995 με 163 και 112 κρούσματα, αντίστοιχα (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2011). Το 1996 παρατηρείται ραγδαία

αύξηση με τα κρούσματα να φθάνουν τα 6.082, ενώ εντύπωση προκαλεί το γεγονός, ότι κατά την οκταετία 1997 - 2004 τα κρούσματα που καταγράφηκαν φθάνουν τα 344. Κατά την διετία 2005-2006 παρατηρείται ξανά, αλλά μικρότερου μεγέθους, επιδημία ιλαράς με επίπτωση της νόσου τα 4,65 κρούσματα ανά 100.000 άτομα (641 κρούσματα). Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2007 έως το 2009 δηλώθηκαν μόνο 5 κρούσματα, ενώ από το 2010 βρίσκεται και πάλι σε εξέλιξη, μικρότερης βέβαια συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια, επιδημία ιλαράς που αριθμεί 149 κρούσματα το 2010.

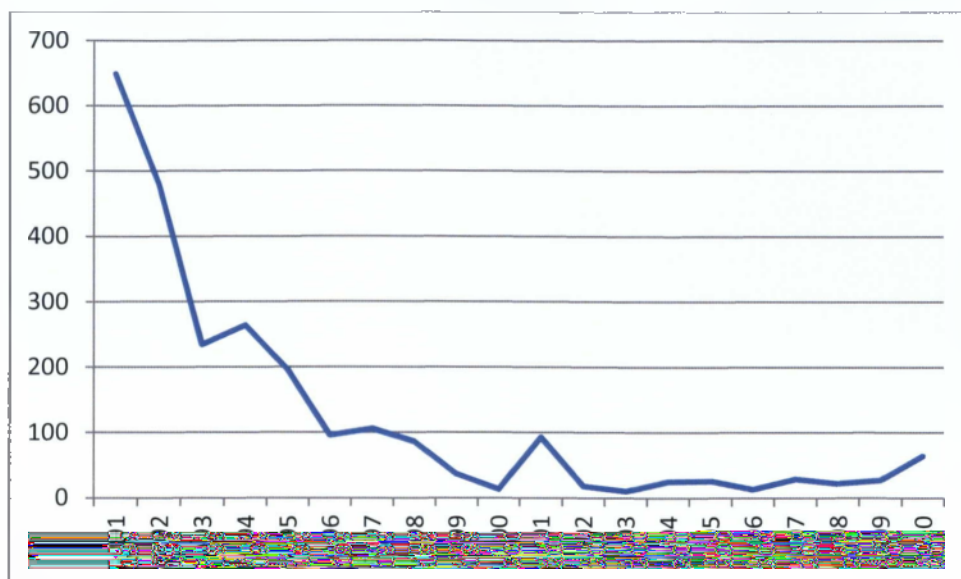
ΓΡΑΦΗΜΑ 7 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΙΛΑΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.8. Κοκκύτης

Ο κοκκύτης είναι οξεία λοίμωξη του αναπνευστικού, που οφείλεται στον αιμόφιλο του κοκκύτη και χαρακτηρίζεται από συχνά επεισόδια παροξυσμικού σπασμωδικού βήχα (American Public Health Association, 2008, σ. 133). Όπως φαίνεται στο Γράφημα 8, τα στατιστικά για το εν λόγω νόσημα είναι ενθαρρυντικά. Πιο συγκεκριμένα, τα κρούσματα το 1991 αγγίζουν τα 649, ενώ τα επόμενα έτη παρατηρείται σταθερή μείωση αυτών φθάνοντας στο 2003 με μόλις 10 κρούσματα. Τέλος, σε χαμηλά επίπεδα βρίσκονται τα κρούσματα και τα επόμενα χρόνια, ενώ το 2010 παρατηρείται σχετική ανοδική τάση με 64 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

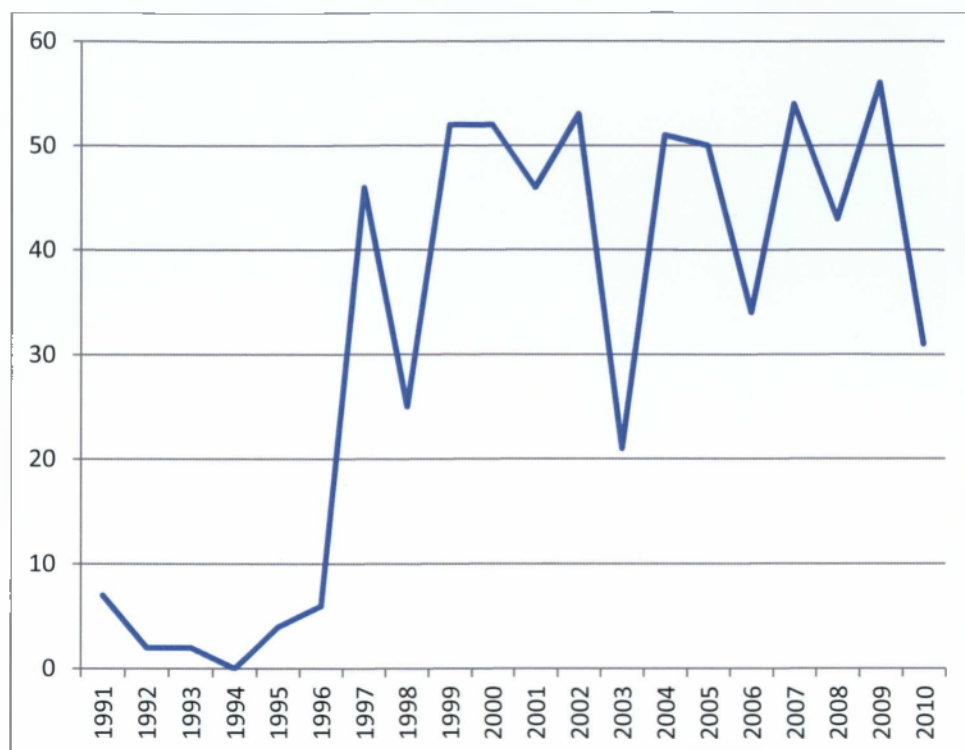
ΓΡΑΦΗΜΑ 8 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΟΚΚΥΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.9. Λεϊσμανίαση

Η λεϊσμανίαση είναι ένα λοιμώδες παρασιτικό νόσημα που προκαλείται στους ανθρώπους μέσω των σκνιπών και όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα (NewsMedical, 2011) (Γράφημα 9) εμφανίζει ιδιαίτερες μεταβολές κατά τη χρονική περίοδο 1991-2010. σημειώνεται ότι η νόσος είναι συχνότερη σε επαρχιακές από ότι σε αστικές περιοχές, διότι μεταδίδεται κυρίως από τα ζώα, ενώ υπάρχουν τρεις διαφορετικές εκφάνσεις της, οι οποίες είναι δερματικές, βλεννοδερματικές και σπλαχνικές (γνωστή και ως καλά-αζάρ). Εντυπωσιακά είναι τα ποσοστά θνητότητας σε περίπτωση μη θεραπείας, δεδομένου ότι μπορεί να αγγίξουν έως και το 90%. Όπως προκύπτει από το γράφημα 9, έως το 1996 καταγράφονται μόλις 21 κρούσματα, ενώ παρατηρείται διπλασιασμός της νόσου τα επόμενα χρόνια με 53 κρούσματα μόνο για το 2002. Επίσης, μέχρι το 2010 διακρίνονται αρκετές διακυμάνσεις, με σημαντικότερες αυτές της διετίας 2004-2005 με 100 κρούσματα, του 2007 με 54 κρούσματα και του 2009 με 56 κρούσματα. Τέλος, ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι το 2010 καταγράφεται πτώση (31 κρούσματα) (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 9 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΛΕΙΣΜΑΝΙΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

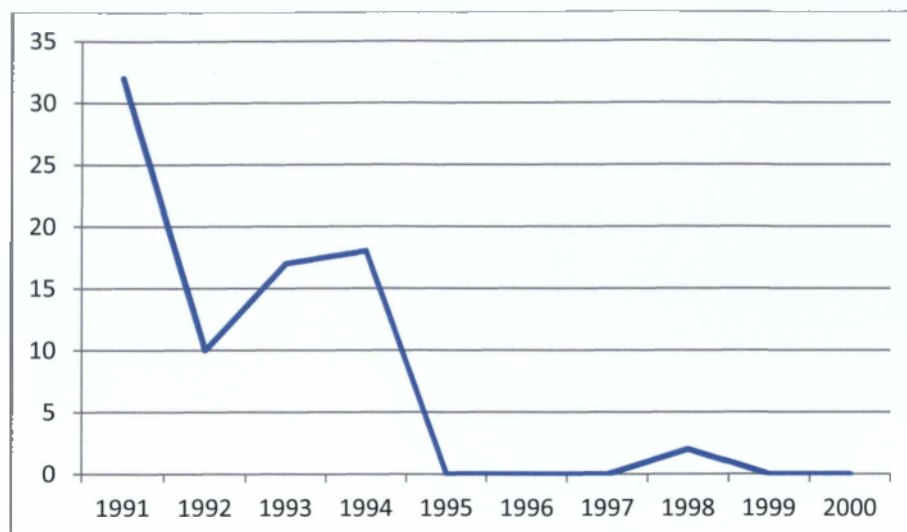

1.10. Λέπρα

Μεγάλο είναι το ενδιαφέρον για τη λέπρα (γνωστή και ως νόσος του Χάνσεν), μια χρόνια λοιμώδης, κοκκιωματώδης νόσος που οφείλεται στο μυκοβακτηρίδιο της λέπρας, το οποίο είναι συγγενικό με το μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης. Είναι μία από τις αρχαιότερα καταγεγραμμένες ασθένειες και είναι συνδεδεμένη με το κοινωνικό στίγμα και τον αποκλεισμό. Η ασθένεια πήρε τ' όνομά της από το αρχαίο ελληνικό ρήμα *λέπω* που σημαίνει ξεφλουδίζω. Το πρώτο Λεπροκομείο ιδρύθηκε στην Κρήτη, στην Σπιναλόγκα, γνωστή και ως νησί των λεπρών, το 1903. Μέχρι το 1957, όταν και ανακαλύφθηκε η θεραπεία της, ήταν μάστιγα της εποχής, ενώ έκτοτε τα κρούσματα έχουν ελαττωθεί έως και εκμηδενιστεί (Κοντονίδου & Παντελίδου, 2009, σ. 5).

Στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 10), διαφαίνεται η κατακόρυφη πτώση που περιγράφεται παραπάνω, με 32 κρούσματα το 1991 και μόλις 10 το 1992. Κατά τη διετία 1993-1994 σημειώνεται μικρή επανεμφάνιση με 35 κρούσματα, αλλά καθυστερημένο είναι το γεγονός ότι μέχρι το 2000 αναφέρονται μόλις 5 κρούσματα. Τέλος, από το 2000 και έπειτα δεν υπάρχει αναφορά στην ασθένεια (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

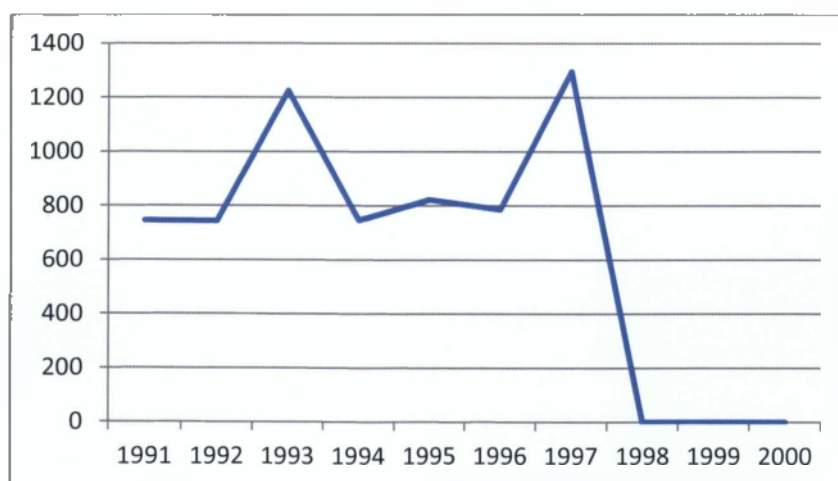
ΓΡΑΦΗΜΑ 10 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΛΕΠΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.11. Οστρακιά

Η οστρακιά είναι μια μολυσματική εξανθηματική νόσος, που συνήθως εμφανίζεται με τη μορφή επιδημιών, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μεταβολή της κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου η οποία μελετάται (American Public Health Association, 2008, σ. 188). Όπως παρατηρείται στο Γράφημα 11, τα κρούσματα παραμένουν σταθερά τόσο κατά την διετία 1991-1992, όσο και κατά την τριετία 1994-1996. Ενώ, το 1993 και το 1997 διαφαίνεται μια επιδημία σε έξαρση, με τα κρούσματα να φθάνουν τα 1.296. Από το 1998 και έπειτα δεν παρουσιάζεται καμία καταγραφή (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

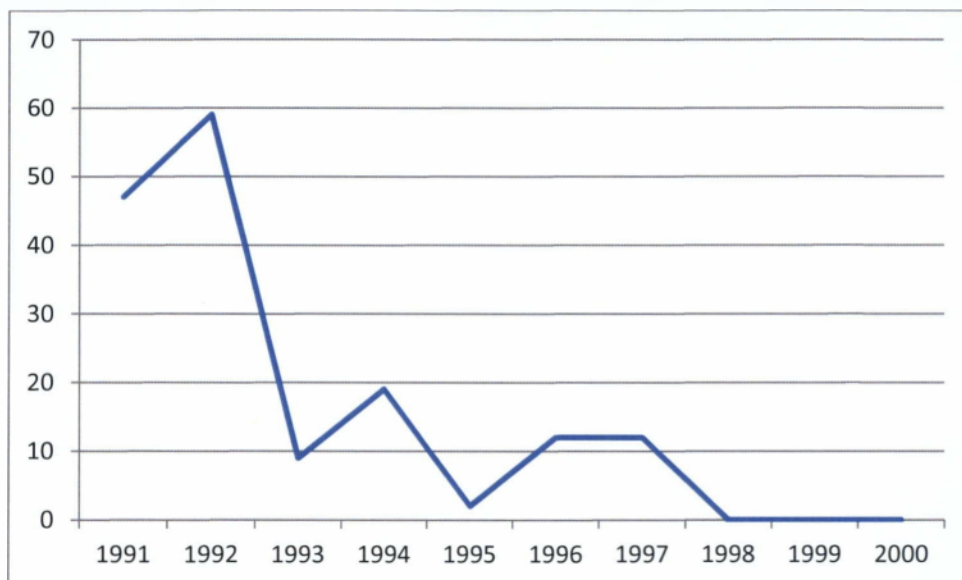
ΓΡΑΦΗΜΑ 11 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΟΣΤΡΑΚΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.12. Παράτυφος

Ενθαρρυντικά είναι τα στατιστικά όσον αφορά στον παράτυφο, αφού όπως παρατηρείται στο Γράφημα 12, υπάρχει καθοδική πορεία μέχρι και το 1997 οπότε και τα κρούσματα είναι ελάχιστα (Κέντρο Εέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2015). Από το 1998 έως και το 2000, εφόσον έως τότε υπάρχουν δεδομένα, τα κρούσματα είναι μηδαμινά (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 12 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΥΦΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

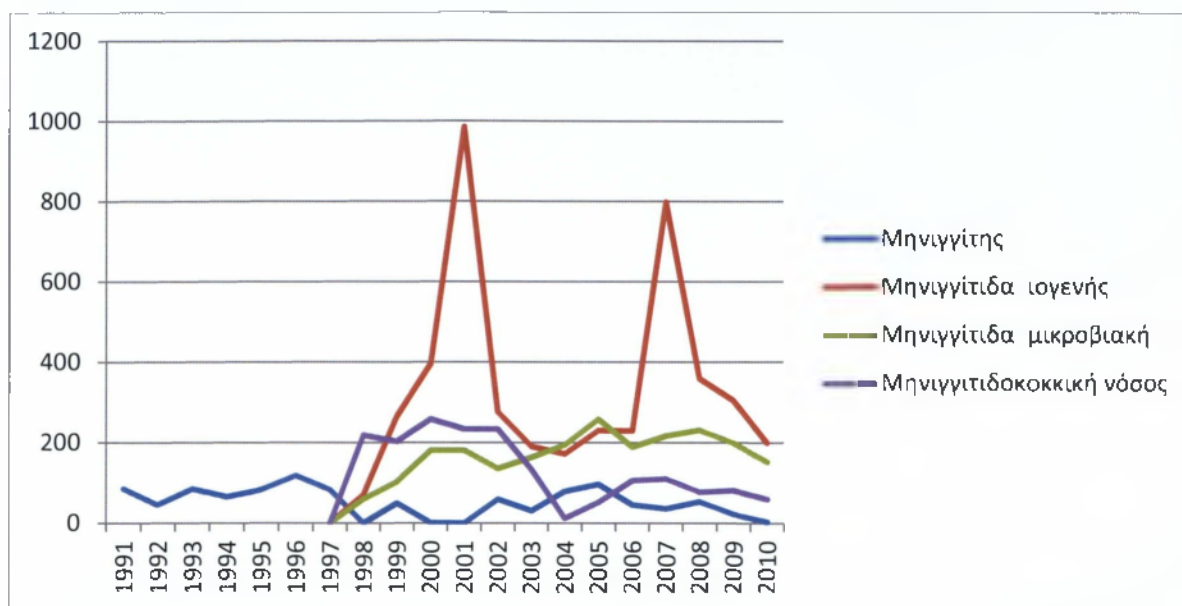
1.13. Μηνιγγίτιδα

Η μηνιγγίτιδα είναι φλεγμονή του κεντρικού νευρικού συστήματος και προσβάλλει κυρίως τις μεμβράνες που καλύπτουν τους μήνιγγες και τον εγκέφαλο. Η μηνιγγιτιδοκοκκική νόσος προκαλείται κατά ένα μεγάλο ποσοστό, της τάξεως του 75%, από παθογόνο αίτιο που είναι συνήθως κάποιο βακτήριο, όπως μηνιγγιτιδόκοκκος, πνευμονιόκοκκος ή αιμόφιλος ινφλουέντζα. Η ιογενής μηνιγγίτιδα είναι η συνηθέστερη μορφή μηνιγγίτιδας και προκαλείται κυρίως από ιούς (American Public Health Association, 2008, σ. 389).

Όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 13 ο αριθμός των κρουσμάτων κυμαίνεται στα 200 ανά έτος ανά «μορφή» μηνιγγίτιδας, ενώ έως το 1997 δεν υπάρχουν καταγραφές για όλους τους τύπους της ασθένειας. Το 2001 παρατηρείται ραγδαία αύξηση της ιογενούς μηνιγγίτιδας, με τα κρούσματα μόνο της συγκεκριμένης μορφής να φθάνουν τα 985. Κατά την πενταετία 2002 έως 2006 παρατηρείται μείωση των κρουσμάτων, ενώ το 2007 εμφανίζεται νέα αύξηση ιογενούς και πάλι μηνιγγίτιδας, με τα νέα κρούσματα να πλησιάζουν τα 800. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι από το 2008

έως το 2010 οι περιπτώσεις μηνιγγίτιδας εμφανίζουν αισθητή μείωση η οποία αγγίζει, κατά προσέγγιση, το 50% (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

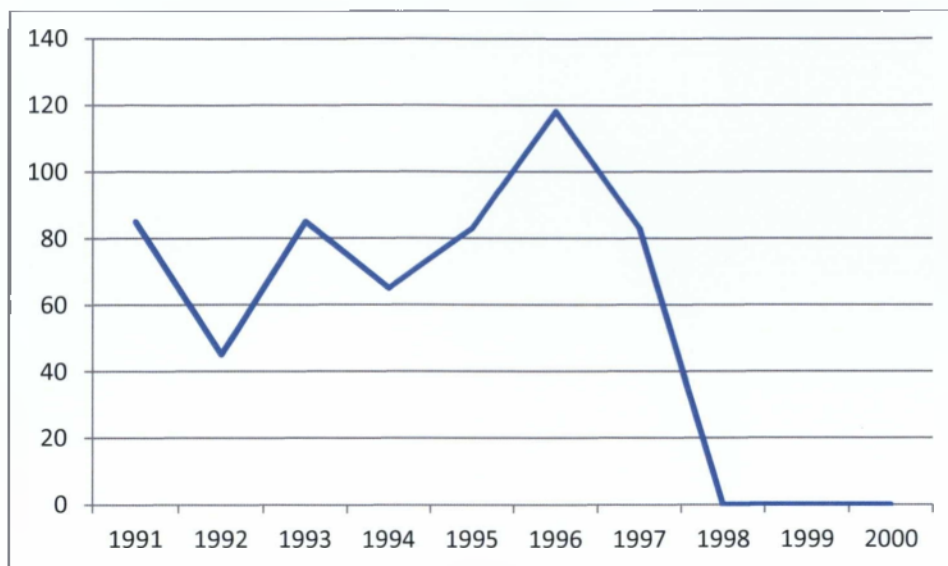
ΓΡΑΦΗΜΑ 13 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΜΗΝΙΓΓΙΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.14. Επιδημική Εγκεφαλονωτιαία Μηνιγγίτιδα

Μια ακόμη μορφή μηνιγγίτιδας είναι η εγκεφαλονωτιαία μηνιγγίτιδα, η οποία είναι μια λοίμωξη της μεμβράνης του εγκεφάλου-νωτιαίου μυελού και της σπονδυλικής στήλης, και έχει τα ίδια συμπτώματα και αιτίες με τις προηγούμενες μορφές μηνιγγίτιδας (American Public Health Association, 2008, σ. 389). Η καταγραφή σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, περιορίζεται από το 1991 έως και το 1998. Πιο συγκεκριμένα, από το 1991 και ανά διετία τα κρούσματα που καταγράφονται είναι από 83 έως 85, ενώ το 1992 είναι σχεδόν τα μισά, με 45 καταγραφές, το 1994, με 65 καταγραφές και το 1996 έχουμε την υψηλότερη καταγραφή με 118 κρούσματα εγκεφαλονωτιαίας μηνιγγίτιδας, ενώ από το 1998 και έπειτα δεν υπάρχουν καταγραφές (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

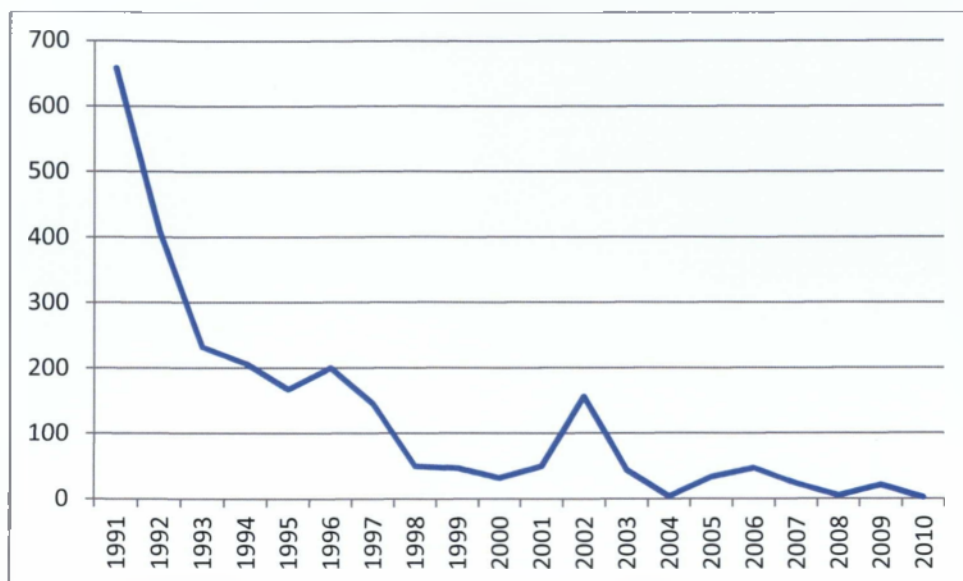
ΓΡΑΦΗΜΑ 14 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΚΗΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΝΩΤΙΑΙΑΣ
ΜΗΝΙΓΓΙΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.15. Επιδημική Παρωτίτιδα

Η επιδημική παρωτίτιδα είναι μια οξεία μεταδοτική ιογενής λοίμωξη, η οποία προσβάλλει κυρίως τις παρωτίδες αλλά και τους σιελογόνους αδένες, ενώ η μεταδοτικότητά της είναι ανάλογη με αυτή της γρίπης (NewsMedical, 2015). Θετικά είναι τα στατιστικά στοιχεία που παρουσιάζονται στο Γράφημα 15, αφού μόνο το 1991 παρουσιάστηκαν 658 κρούσματα και έκτοτε μειώνονται σταδιακά και αυξανόμενα έως και το 2001. Ενώ, το 2002 παρατηρείται άλλη μια έξαρση, μικρότερου όμως βαθμού συγκριτικά με την προηγούμενη το 1991, με τα κρούσματα να φθάνουν τα 156. Τέλος, η εμφάνιση των κρουσμάτων είναι πτωτική τα επόμενα χρόνια καταγράφοντας μόλις 2 κρούσματα το 2010 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

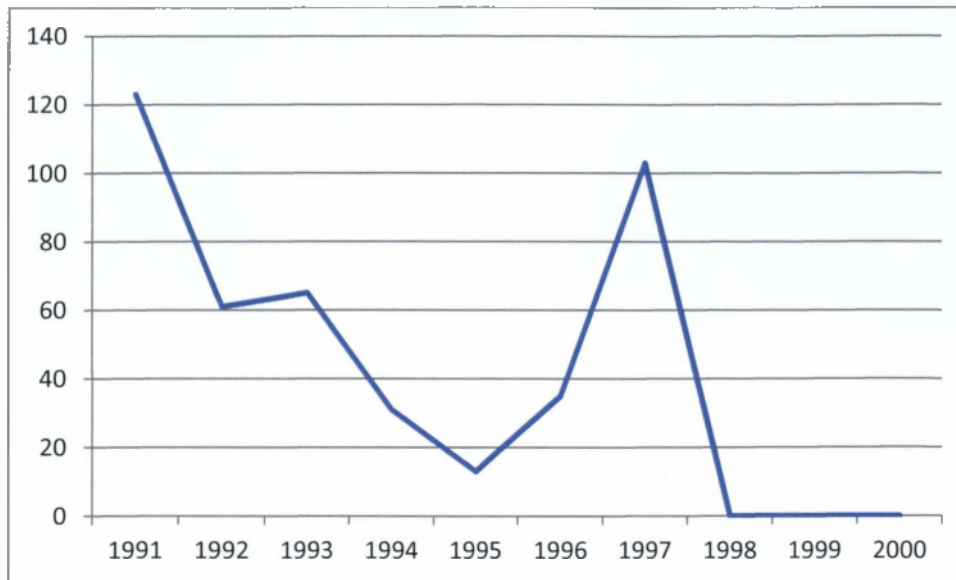
ΓΡΑΦΗΜΑ 15 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΚΗΣ ΠΑΡΩΤΙΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.16. Λοβώδης Πνευμονία

Ως όρος λοβώδης πνευμονία ορίζεται η φλεγμονή των πνευμόνων που προκαλεί λοίμωξη από παθογόνους μικροοργανισμούς και μπορεί να εκδηλωθεί με συμπτώματα απλού κρυολογήματος (American Public Health Association, 2008, pp. 451-457). Όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 16, παρατηρείται πτώση στο μισό περίπου των κρουσμάτων κατά την πρώτη διετία που μελετάται, 123 κρούσματα το 1991 και 61 το 1992. Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα επόμενα χρόνια οπότε παρατηρείται εμφανής πτώση των κρουσμάτων που φθάνει τα 13 κρούσματα το 1995. Από το 1995 και έπειτα, τα κρούσματα αυξάνονται με μια έξαρση να παρατηρείται το 1997 με 103 κρούσματα, η οποία είναι και η τελευταία καταγραφή των κρουσμάτων του νοσήματος.

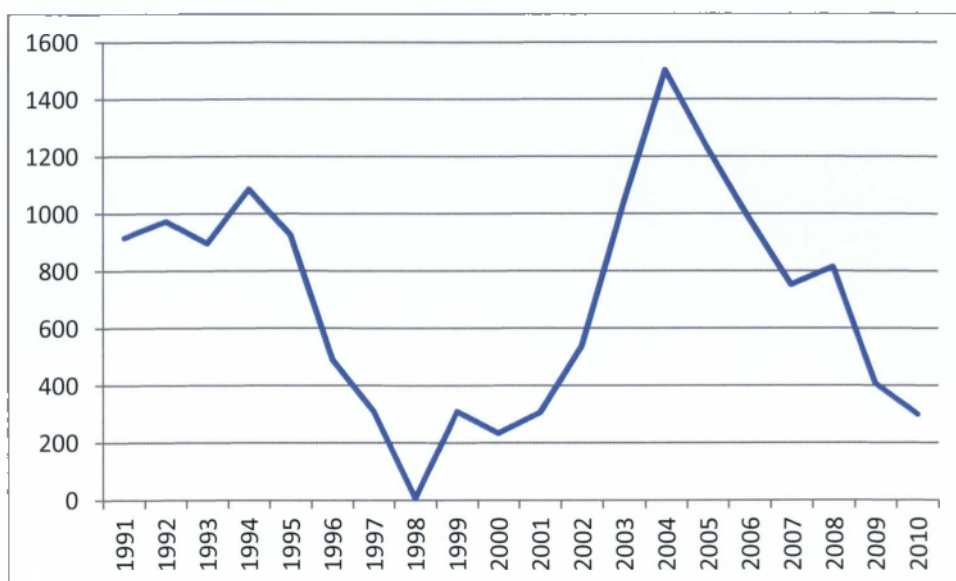
ΓΡΑΦΗΜΑ 16 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΛΟΒΩΔΟΥΣ ΠΝΕΥΜΟΝΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.17. Σαλμονέλωση

Η σαλμονέλωση αποτελεί ένα από τα κυριότερα νοσήματα που μεταδίδεται μέσω μολυσμένων τροφίμων και παρουσιάζει λοιμώξεις των εντέρων (Κυριακίδου, 2014, σ. 1). Παρατηρώντας το Γράφημα 17, διακρίνονται κάποιες ιδιαιτερότητες δεδομένου ότι σχεδόν ανά πενταετία παρουσιάζονται σημαντικές αυξομειώσεις των κρουσμάτων. Αναλυτικότερα, παρατηρείται ότι τιμές είναι σχετικά σταθερές κατά την πενταετία 1991-1995, με τα περισσότερα κρούσματα (1.085) να εμφανίζονται το 1994. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν τα επόμενα επτά χρόνια, όπου παρατηρείται αυξομείωση των κρουσμάτων, με τη χαμηλότερη καταγραφή το 1998 με μόλις 7 κρούσματα. Παράλληλα, εντύπωση προκαλεί η έξαρση που καταγράφεται κατά την τριετία 2003-2005, με 3.771 κρούσματα. Τέλος, θετικό για την Δημόσια υγεία είναι το γεγονός ότι οι τιμές των κρουσμάτων μειώνονται σταδιακά τα φθάνοντας 299 κρούσματα το 2010 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

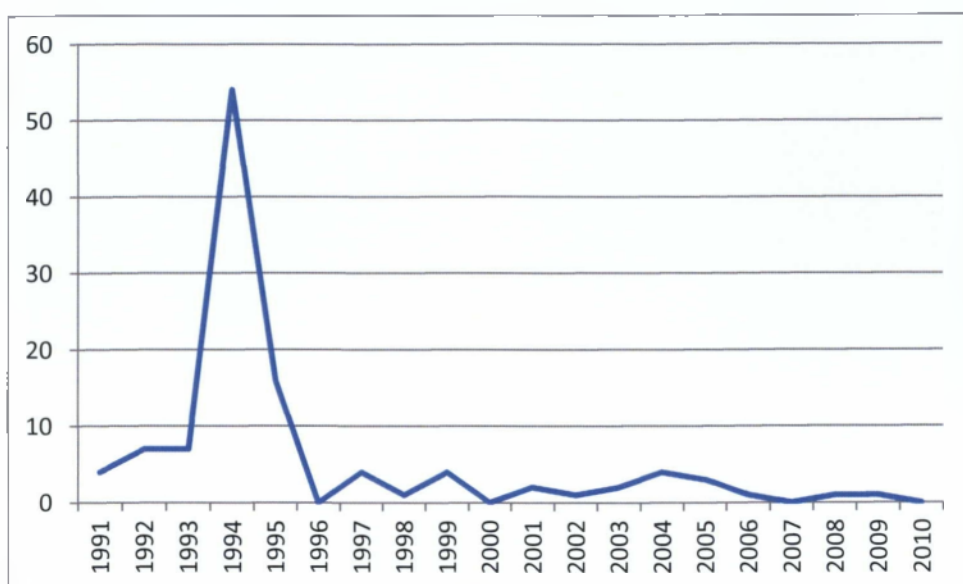
ΓΡΑΦΗΜΑ 17 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΑΛΜΟΝΕΛΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

1.18. Σπληνάνθρακας (άνθρακας)

Ο σπληνάνθρακας είναι μια λοίμωξη που προκαλείται από τον βάκιλο του άνθρακα και ο συνηθέστερος τρόπος μετάδοσης είναι από μολυσμένα ζώα στους ανθρώπους είτε με την επαφή είτε με την κατανάλωση προϊόντων που προέρχονται από αυτά· επίσης το εν λόγω νόσημα μπορεί να οδηγήσει ακόμα και στο θάνατο (Institut Virion, 2012). Στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 18), παρατηρείται ότι η εν λόγω ασθένεια δεν εμφανίζει ιδιαίτερα υψηλό αριθμό κρουσμάτων κατά την τελευταία εικοσαετία, οδηγώντας στο συμπέρασμα ότι πρόκειται περί ενός σχετικά σπάνιου νοσήματος. Εντύπωση βέβαια προκαλεί το γεγονός ότι το έτος 1994 παρουσιάζεται μια αύξηση των κρουσμάτων που φθάνει τα 54, ο οποίος είναι μεγάλος αριθμός για την εν λόγω νόσο, ενώ τα επόμενα έτη τα κρούσματα που καταγράφονται είναι μηδαμινά. Τέλος, το γεγονός ότι τη δεκαετία 2001 έως και 2010 αναφέρονται μόλις 15 κρούσματα συνολικά, είναι αρκετά καθησυχαστικό δεδομένων των συνεπειών της εν λόγω ασθένειας (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

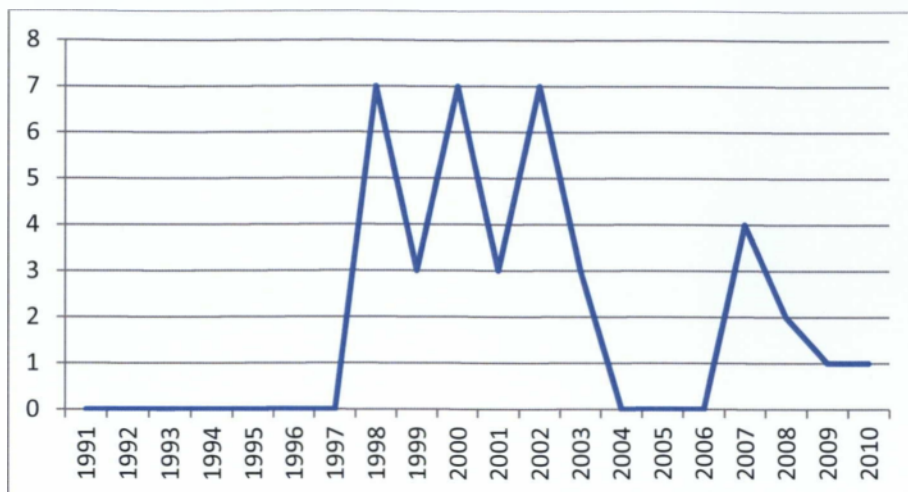
ΓΡΑΦΗΜΑ 18 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΠΛΗΝΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

1.19. Σύφιλη

Η σύφιλη είναι ένα χρόνια σεξουαλικά μεταδιδόμενο νόσημα το οποίο μπορεί να προσβάλλει όλα τα όργανα του οργανισμού (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2012). Παρά το γεγονός ότι τα κρούσματα σύφιλης μειώθηκαν δραματικά κατά τη χρονική περίοδο 1991-2010 σε σύγκριση με τις προηγούμενες δεκαετίες, κατά τα τελευταία έτη η σύφιλη αρχίζει να επανακάμπτει εμφανίζοντας εξάρσεις κυρίως κατά τους θερινούς μήνες. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι από το 1991 έως και το 1997 δεν υπάρχει καμία καταγραφή, σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, ενώ κατά την εξαετία 1998-2003 καταγράφονται μόλις 30 κρούσματα. Όπως προκύπτει από το Γράφημα 19, οι καταγραφές διαφαίνονται θετικές για τα επόμενα χρόνια εφόσον ο αριθμός των κρουσμάτων παρουσιάζει φθίνουσα πορεία, με αρκετά έτη να μην παρουσιάζουν καμία καταγραφή, ενώ κατά την τετραετία 2007-2010 να εμφανίζονται μόλις 8 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

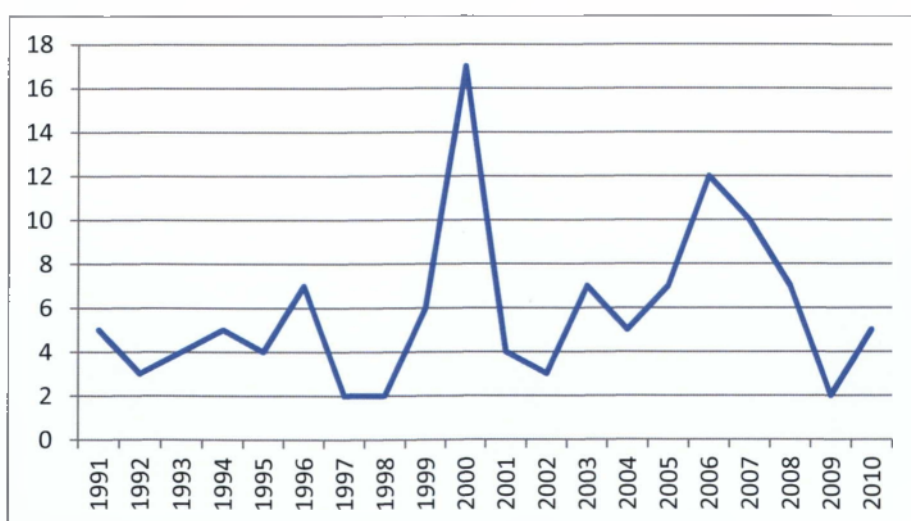
ΓΡΑΦΗΜΑ 19 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΦΙΛΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.20. Τέτανος

Ο τέτανος είναι μια οξεία νόσος η οποία προκαλείται από το βακτήριο κλωστηρίδιο του τετάνου και προκαλείται μέσω ενός μολυσμένου τραύματος, όπως για παράδειγμα ένα κόψιμο ή μια βαθιά πληγή (American Public Health Association, 2008, σ. 572). Παρατηρώντας το Γράφημα 20, διακρίνεται πως ο τέτανος εμφανίζεται σπάνια πλέον στην Ελλάδα, ενώ το 2000 παρατηρείται σχετική έξαρση με 17 κρούσματα, όπως επίσης και κατά την διετία 2006-2007 με το σύνολο των καταγεγραμμένων κρουσμάτων να φθάνει τα 22 (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

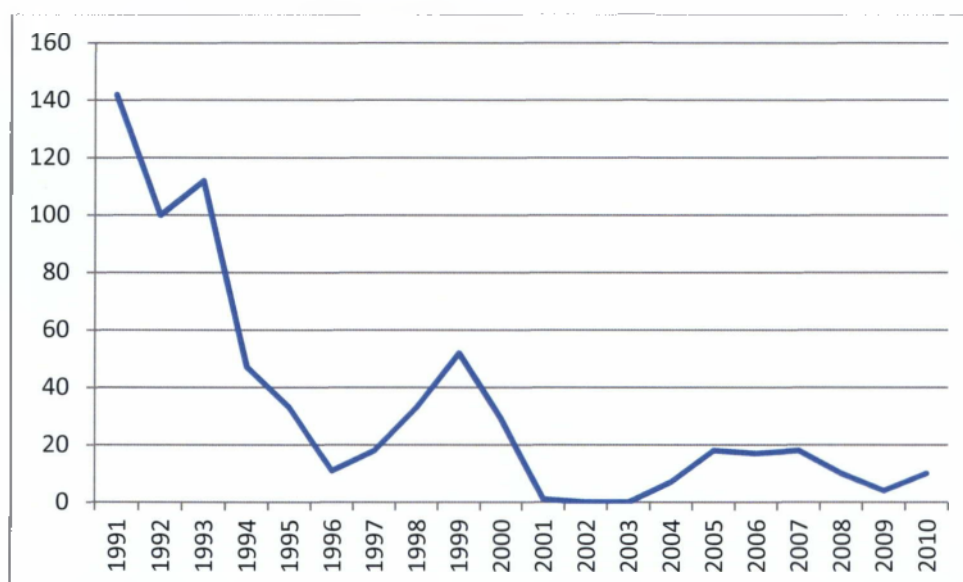
ΓΡΑΦΗΜΑ 20 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΕΤΑΝΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.21. Τυφοειδής πυρετός

Ο τυφοειδής πυρετός είναι ένα οξύ λοιμώδες νόσημα που προέρχεται κυρίως από το βακτήριο *Salmonella* και μεταδίδεται μέσω των τροφίμων (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2011). Συναντάται κυρίως σε χώρες με χαμηλό επίπεδο σε συνθήκες υγιεινής, ενώ στην Ελλάδα τα κρούσματα γίνονται σπανιότερα την τελευταία δεκαετία. Αναλυτικά, όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 21, το 1991 παρουσιάζεται η μεγαλύτερη καταγραφή με τα κρούσματα να φθάνουν τα 142, τα επόμενα έτη παρατηρείται μικρή αυξομείωση, ενώ κατά τη διετία 2002-2003 δεν έχει καταγραφεί κανένα κρούσμα. Σε χαμηλότερα επίπεδα με τα προηγούμενα χρόνια εμφανίζονται τα έτη 2005-2007 με τα κρούσματα να ξεπερνούν τα 50, ενώ από κει και έπειτα φαίνεται να υπάρχει σχετική σταθερότητα έως το 2010 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 21 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΥΦΟΕΙΔΗ ΠΥΡΕΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

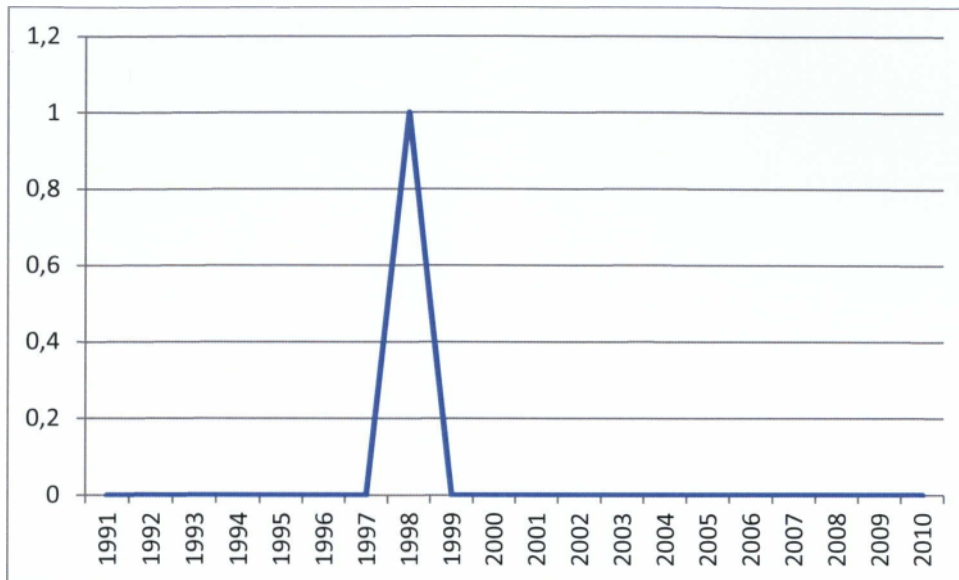

1.22. Χολέρα

Η χολέρα είναι μια αρκετά γνωστή οξεία λοίμωξη, που προέρχεται κυρίως μέσω του μολυσμένου νερού και των κοπράνων και προσβάλλει την γαστρεντερική οδό και πλέον συναντάται σε υπανάπτυκτες χώρες (American Public Health Association, 2008, σ. 113). Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι στην Ελλάδα κατά την εικοσαετία που μελετάται, σύμφωνα με το Γράφημα 22,

εμφανίζεται μόλις 1 κρούσμα το 1998 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 22 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΧΟΛΕΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.23. Δυσεντερία

Άλλη μια οξεία λοιμώδης ασθένεια που μεταδίδεται μέσω μολυσμένων τροφίμων και νερού και προσβάλλει το παχύ έντερο, είναι η δυσεντερία (Ουζούνη & Καραλή, 2007, σ. 51). Μελετώντας το Γράφημα 23, καταγράφονται 75 κρούσματα το 1991 και την διετία 1993-1994 αυξημένες καταγραφές με τα κρούσματα οι οποίες φθάνουν τα 170 και 183 αντίστοιχα· και ενώ υπάρχει φθίνουσα πορεία το επόμενο δύο χρόνια, το 1997 παρατηρείται νέα μικρότερη έξαρση της νόσου με 138 κρούσματα. Εμφανής είναι επίσης, η άνοδος, σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα βέβαια συγκριτικά με τα υπόλοιπα χρόνια, το 1999 με 50 κρούσματα, αλλά είναι θετικό το γεγονός ότι το 2000 καταγράφονται μόλις 6 κρούσματα. Από το 2000 και έπειτα δεν υπάρχουν καταγραφές (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

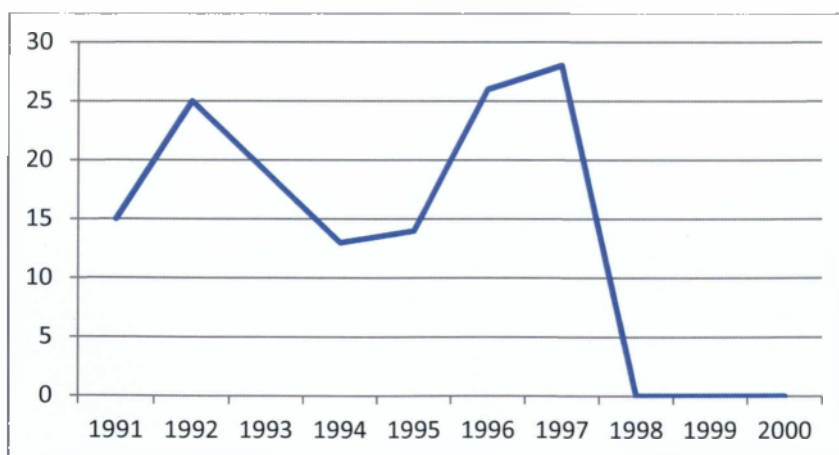
ΓΡΑΦΗΜΑ 23 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΧΟΛΕΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.24. Εγκεφαλίτιδα

Ο όρος εγκεφαλίτιδα αναφέρεται σε φλεγμονή του εγκεφάλου που προκαλείται κυρίως από ιούς και η οποία είναι μια σπάνια μεν λοίμωξη, αλλά τις περισσότερες φορές θανατηφόρα (American Public Health Association, 2008, σ. 146). Στο Γράφημα 24, παρατηρούνται χαμηλοί αριθμοί κρουσμάτων κατά την δεκαετία 1991 έως 2000, εφόσον δεν υπάρχουν αναφορές για τα επόμενα χρόνια. Αναλυτικότερα, οι υψηλότερες τιμές εμφανίζονται το 1992 με 25 κρούσματα, το 1996 με 26 και το 1997 με 28 κρούσματα, ενώ από το 1998 έως και το 2000 οι καταγραφές είναι μηδενικές (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 24 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΓΚΕΦΑΛΙΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

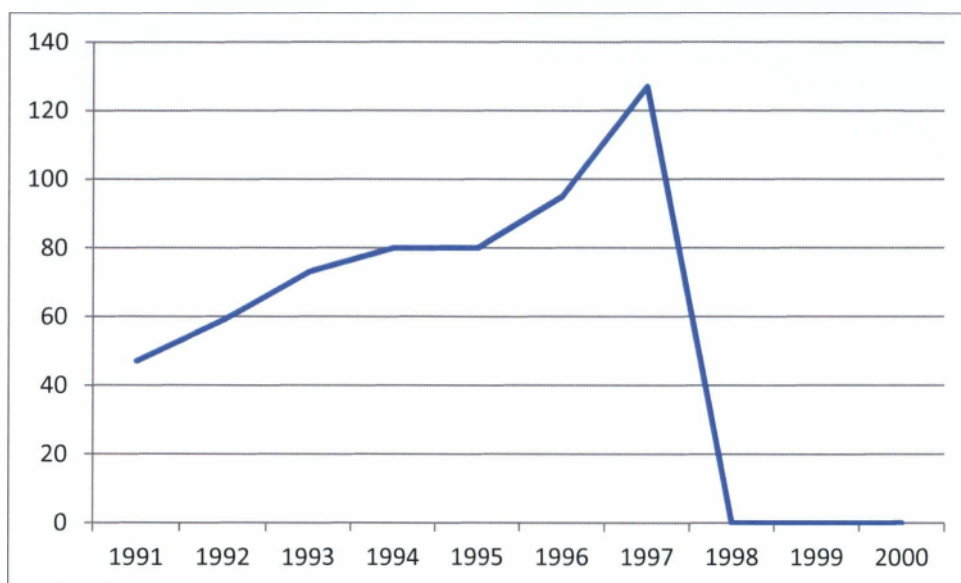

1.25. Ερυσίπελας

Ο ερυσίπελας είναι μια οξεία φλεγμονή του δέρματος με έντονα ερυθρό, εξάνθημα του προσώπου και των κάτω άκρων (Pozemedicale, 2015). Παρατηρώντας το

Γράφημα 25, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανοδική πορεία της νόσου η οποία ξεκινά με 47 κρούσματα το 1991 και πλησιάζει τα 127 το 1997, οπότε είναι και η τελευταία καταγραφή της νόσου (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

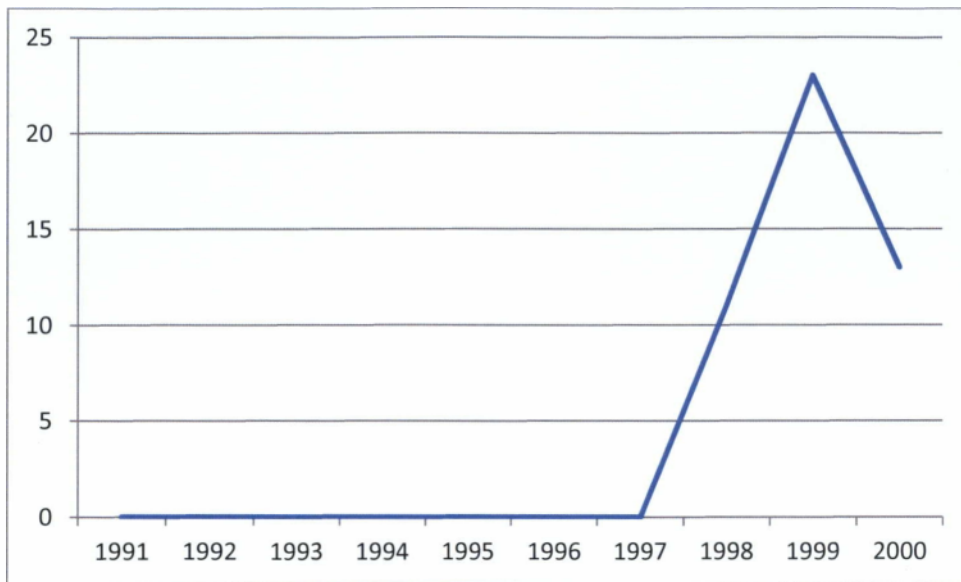
ΓΡΑΦΗΜΑ 25 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΡΥΣΙΠΕΛΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.26. Λεπτοσπείρωση

Η λεπτοσπείρωση είναι μία ζωνόσος, η οποία οφείλεται σε παθογόνους μικροοργανισμούς που μεταφέρονται κυρίως από τα τροκτικά στον άνθρωπο μέσω της επαφής (American Public Health Association, 2008, p. 334). Η καταγραφή της ΕΛΣΤΑΤ , όπως παρουσιάζεται και στο Γράφημα 26, για το συγκεκριμένο νόσημα περιορίζεται στην τριετία 1998 έως 2000 με μεγαλύτερη εμφάνιση τα 23 κρούσματα το 1999. Αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι μόλις πριν μερικές μέρες καταγράφηκε ξανά θανατηφόρο περιστατικό λεπτοσπείρωσης σε νεαρό άνδρα στα Χανιά κακών συνθηκών υγιεινής (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

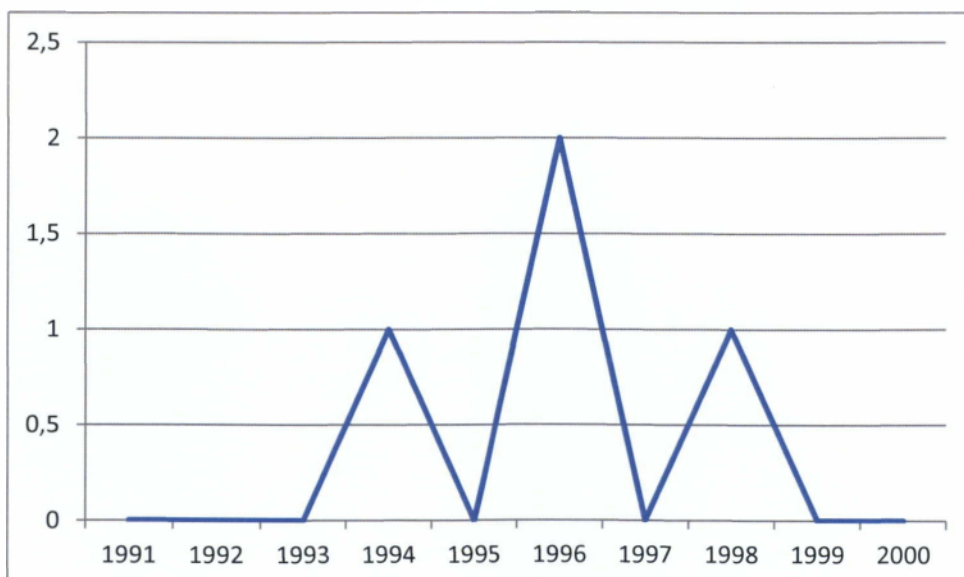
ΓΡΑΦΗΜΑ 26 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΛΕΠΤΟΣΠΕΙΡΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

1.27. Επιδημική Πολιομυελίτιδα

Η πολιομυελίτιδα είναι μια ιογενής λοίμωξη που αποτέλεσε στο παρελθόν μάλιστα κυρίως του παιδικού πληθυσμού (World Health Organization, 2014). Παρατηρώντας το Γράφημα 27, η εικόνα της πορείας της νόσου είναι θετική, καθώς διαφαίνεται ότι η εμφάνιση του νοσήματος έχει σταματήσει με τις καταγραφές να φθάνουν μόλις τα 4 κρούσματα κατά την διάρκεια της δεκαετίας 1991-2000. Κατά της δεκαετία 2001-2010 δεν υπάρχουν καταγραφές.

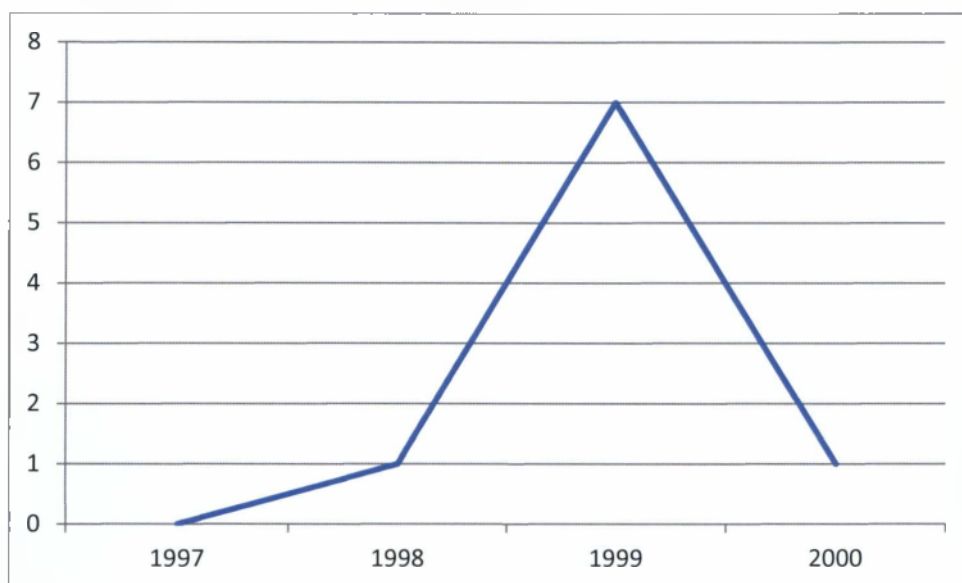
ΓΡΑΦΗΜΑ 27 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΟΜΥΕΛΙΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.28. Γονόρροια

Η γονόρροια είναι μια σεξουαλικά μεταδιδόμενη λοίμωξη και αφορά σε όλα τα σεξουαλικά ενεργά άτομα (American Public Health Association, 2008, p. 255). Θετικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στατιστικά του Γραφήματος 28, με τα κρούσματα να φθάνουν μόλις τα 7 τη χρονιά 1999, ενώ τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ να περιορίζονται στην τετραετία 1997-2000 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 28 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΓΟΝΟΡΡΟΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

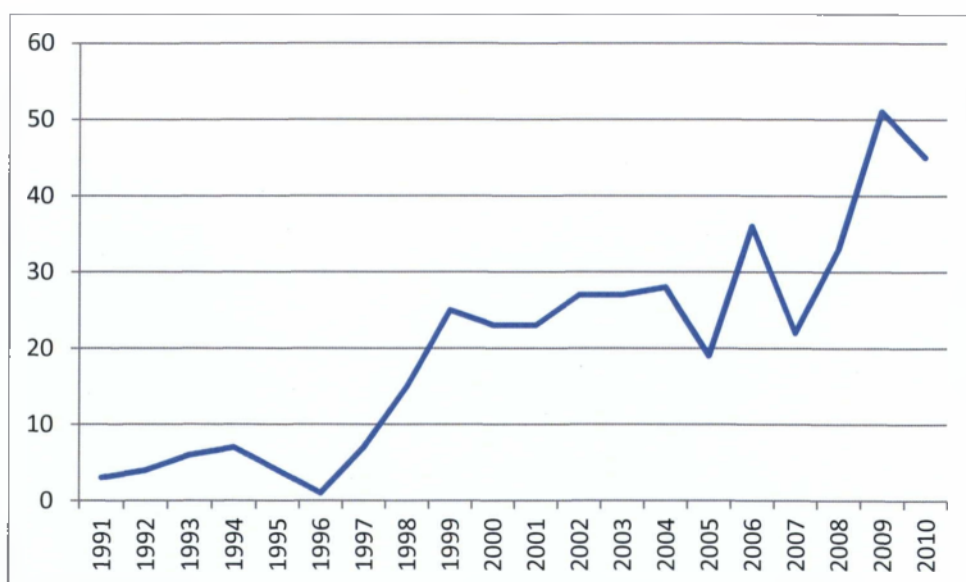

1.29. Ελονοσία

Η ελονοσία ανήκει στην ομάδα των λοιμωδών παρασιτικών νοσημάτων, προκαλείται από το παράσιτο της ελονοσίας γνωστό και ως πλασμώδιο, πρόκειται για την τρίτη παγκοσμίως ασθένεια με τα περισσότερα θύματα, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι για να μεταδοθεί άμεσα από άνθρωπο σε άνθρωπο, απαιτείται η μεσολάβηση κυρίως του θηλυκού ανωφελούς κουνουπιού· το όνομά της προέρχεται από τις λέξεις *έλος* και *νόσος*, καθώς είχε παρατηρηθεί ότι η νόσος ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένη γύρω από ελώδεις περιοχές (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2014). Σύμφωνα με τη διαδακτορική διατριβή της κας Μαρσέλου: «Η ελονοσία έπληττε τους ανθρώπους αδιακρίτως κοινωνικής ή επαγγελματικής διαστρωμάτωσής τους, με κύριο στόχο της εκείνους που διέμεναν πλησίον υγρών και ζεστών περιοχών, όπου οι κλιματικές και γεωμορφολογικές συνθήκες ήταν πρόσφορες για τον αθρόο

πολλαπλασιασμό του φορέα της νόσου και μεταδότη της στον άνθρωπο...» (Μαρσέλου, 2013, σ. 45). Συνεπώς, με την ίδρυση του Συλλόγου Περιστολής Ελωδών νόσων στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, καταγράφηκε πως το σημαντικότερο πρόβλημα και μάλιστα χαρακτηρισμένο και ως κοινωνική μάστιγα για την ενχώρια υγεία ήταν η ελονοσία. Ως ανθελονοσιακό μέτρο, πέρα από την φαρμακευτική αγωγή, είναι τα αποξηραντικά έργα που αφορούν την αντιμετώπιση των ελωδών εκτάσεων και των στάσιμων υδάτων ως εστίες πολλαπλασιασμού του ανωφελούς κώνωπα. Όσον αφορά την φαρμακευτική αντιμετώπιση της ελονοσίας, καταρτίζεται από την κινήνη και εξαιτίας αυτής, εκριζώθηκε η ελονοσία από την Ελλάδα το 1974, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανακάλυψη της αρτεμισίνης το 1991, που καθιερώνεται ως το πλέον ανθελονοσιακό φάρμακο. Όπως παρατηρείται στο Γράφημα 29 της εικοσαετίας που μελετάται σαφώς διακρίνονται πολύ λίγα κρούσματα με τα προηγούμενα έτη, αναλυτικότερα μέχρι το 1997 δεν υπήρχαν καταγεγραμμένα πάνω από δέκα κρούσματα ετησίως, ενώ από το 1998 έως και το 2004 έχουμε αυξητικές τάσεις με τα κρούσματα να κινούνται από είκοσι έως τριάντα. Κατά την διετία 2005-2007 παρουσιάζεται αυξομείωση των κρουσμάτων με μεγαλύτερη καταγραφή αυτή του 2006 με 36 καταγραφές. Αύξηση των καταγραφών εμφανίζεται και πάλι από το 2008 και έπειτα με τις περισσότερες καταγραφές να εμφανίζονται το 2009 που έχουμε 51 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 29 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

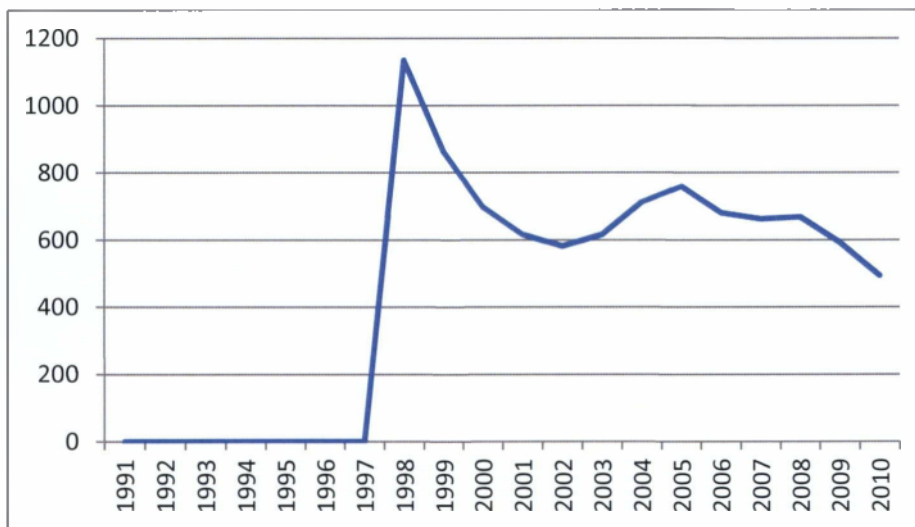
1.30. Φυματίωση

Η επανεμφάνιση της φυματίωσης αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα για τη Δημόσια Υγεία διεθνώς (American Public Health Association, 2008, σ. 285). Η φυματίωση είναι ένα λοιμώδες νόσημα που οφείλεται στο μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης προσβάλλει κυρίως τους πνεύμονες μπορεί όμως να γενικευθεί και να προσβάλλει όλα τα όργανα του ανθρώπινου οργανισμού, μεταδίδεται από άτομο σε άτομο διαμέσου του αέρα και θεραπεία της γίνεται κατά κύριο λόγο με φαρμακευτική αγωγή. Είναι ένα λοιμώδες νόσημα που απασχόλησε πολύ την ανθρωπότητα και αποτέλεσε μάλιστα επί χιλιετίες..Το πρώτο σανατόριο στην Ελλάδα λειτούργησε το 1905 με το όνομα «η Σωτηρία» λειτουργεί σήμερα ως Γενικό Νοσοκομείο «Η ΣΩΤΗΡΙΑ». Η φυματίωση διαμέσου της ιστορίας αποκαλέστηκε με διάφορους όρους, όπως καταναλωτική νόσος, φθίσις, λευκή πληγή. Η επιδημία της φυματίωσης στην Ευρώπη, πού πιθανώς ξεκίνησε στις αρχές του 17ου αιώνα και συνέχισε για 200 χρόνια, ήταν γνωστή ως η Μεγάλη Λευκή Πληγή, το 1650 αποτέλεσε τη μεγαλύτερη αιτία θανάτου. Υπάρχουν παλαιολιθικά ευρήματα σε σκελετούς λίθινης εποχής και μούμιες της Αιγύπτου. Ο όρος φθίσις/καταναλωτική νόσος εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία, περί το 460 π.Χ. Ο Ιπποκράτης (5ος αιώνας π.Χ. – 4ος αιώνας π.Χ.) ταυτοποιεί τη φθίση σαν την πλέον συχνή αιτία νόσου της εποχής του (Διαμαντής, 2012). Η επίπτωση της φυματίωσης αυξήθηκε προοδευτικά κατά τον Μεσαίωνα και την Αναγέννηση παίρνοντας τη θέση της λέπρας και φθάνοντας στην ακμή της μεταξύ του 18ου και του 19ου αιώνα όταν οι εργαζόμενοι των αγρών μετακόμισαν στις πόλεις για να βρουν δουλειά. Υπήρξαν επιδημικές διαστάσεις με της αστικοποίηση της βιομηχανικής εποχής τον 18^ο και 19^ο αιώνα. Κατά τον 19^ο αιώνα, η λευκή πληγή αποτελεί την επάρατη νόσο του αιώνα. Στις αρχές του 20ου αιώνα παρατηρήθηκε αύξηση της φυματίωσης ανάλογη με την πυκνότητα του πληθυσμού στις πόλεις της Ευρώπης, αύξηση που συσχετίστηκε με την αστυφιλία, τη βιομηχανοποίηση των πόλεων, τις κακές συνθήκες εργασίας και την ανάπτυξη των μέσων συγκοινωνίας. Η υπερβολική και ανθυγιεινή εργασία ευνοούσε την ανάπτυξη της φυματίωσης έτσι ώστε αναγνωρίστηκε σαν ασθένεια κοινωνική στην οποία μόνο τα κοινωνικά αντίδοτα ήταν αποτελεσματικά. Τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα όλα σχεδόν τα νοσήματα του αναπνευστικού συστήματος αποδίδονταν στη φυματίωση. Επίσης πρέπει αναφερθεί το υψηλό ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων φυματίωσης στη χώρα μας, με αποτέλεσμα την δημιουργία και την

ερμηνεία λανθασμένων δεικτών νοσηρότητας και επιμόλυνσης της φυματίωσης. Σκόπιμη είναι η αναφορά ότι έως το 1997 δεν υπάρχουν καταγραφές της ασθένειας στην ΕΛΣΤΑΤ.

Παρατηρώντας το Γράφημα 30, σημειώνεται έξαρση της νόσου το 1998 με καταγραφή 1.135 κρουσμάτων, ενώ θετικό είναι το γεγονός ότι από εκεί και έπειτα διαφαίνεται φθίνουσα πορεία της νόσου χωρίς όμως η τελευταία να εξαλείφεται πλήρως. Αναλυτικότερα, το 1999 καταγράφονται 862 κρούσματα, ενώ το 2002 παρατηρείται μείωση 300 κρουσμάτων. Από εκεί και έπειτα παρουσιάζεται μια νέα μικρή αύξηση με μεγαλύτερη αυτήν του 2005 στα 760 κρούσματα, ενώ θετικό γεγονός είναι η μείωση των κρουσμάτων έως την περίοδο μελέτης που φθάνει τις 494 καταγραφές το 2010 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

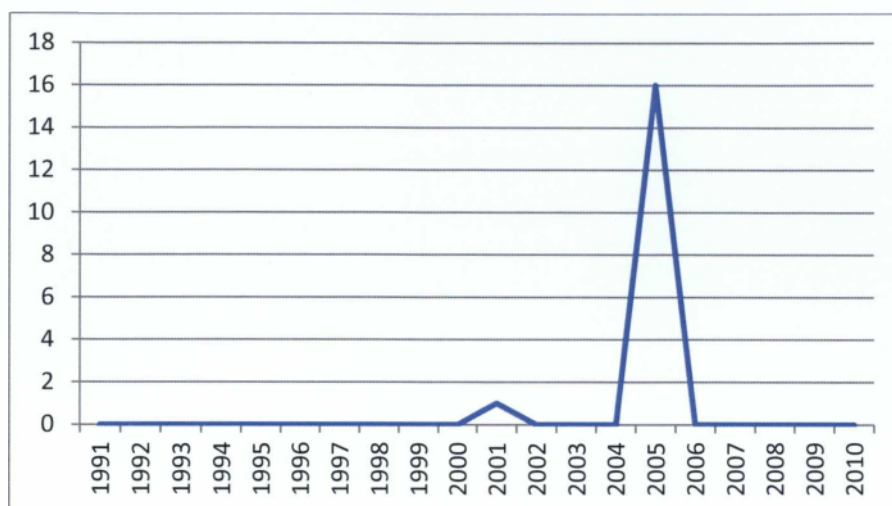
ΓΡΑΦΗΜΑ 30 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

1.31. Εξανθηματικός τύφος

Ο εξανθηματικός τύφος είναι μια οξεία λοιμώδης νόσος που οφείλεται σε βακτηρίδια μικρού μεγέθους, τις ρικέτσιες, και μεταδίδεται στον άνθρωπο διαμέσου των ψύλλων των τροπικών (American Public Health Association, 2008, σ. 630). Τα κρούσματα κατά τη διάρκεια της εικοσαετίας, όπως θα παρατηρήσουμε και στο Γράφημα 31, είναι ελάχιστα έως και μηδενικά.. Αναλυτικότερα, καθ' όλη την εικοσαετία μόλις για δύο χρόνια υπάρχουν καταγραφές, το 2001 με μόλις ένα κρούσμα και το 2005 με 16 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 31 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΞΑΝΘΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΥΦΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

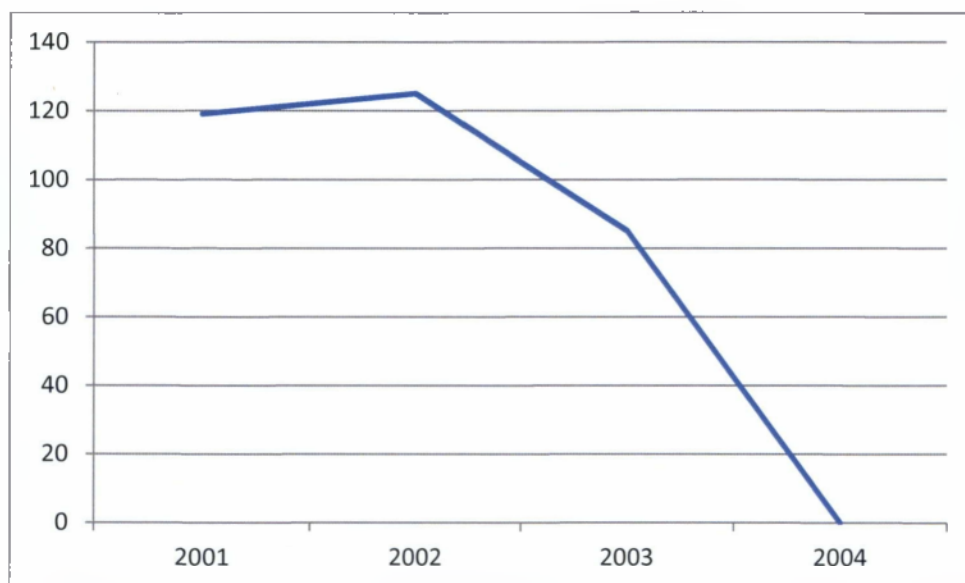

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: «Νέα» νοσήματα

2.1 Γαστρεντερίτιδα

Αρκετά γνωστή σε όλους είναι η γαστρεντερίτιδα, μια οξεία λοιμώδης φλεγμονώδης πάθηση με προσβολή του εντέρου από παθογόνους μικροοργανισμούς (American Public Health Association, 2008, σ. 246). Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα που μελετώνται (ΕΛΣΤΑΤ), η καταγραφή περιορίζεται στην τετραετία 2001-2004, χωρίς να υπάρχουν προηγούμενες και επόμενες αναφορές (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Αναλυτικά, το Γράφημα 32, παρουσιάζει 119 κρούσματα της ασθένειας το 2001, ενώ παρατηρείται φθίνουσα πορεία από εκεί και έπειτα, με τα κρούσματα να είναι μηδενικά από το 2004 και έπειτα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 32 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

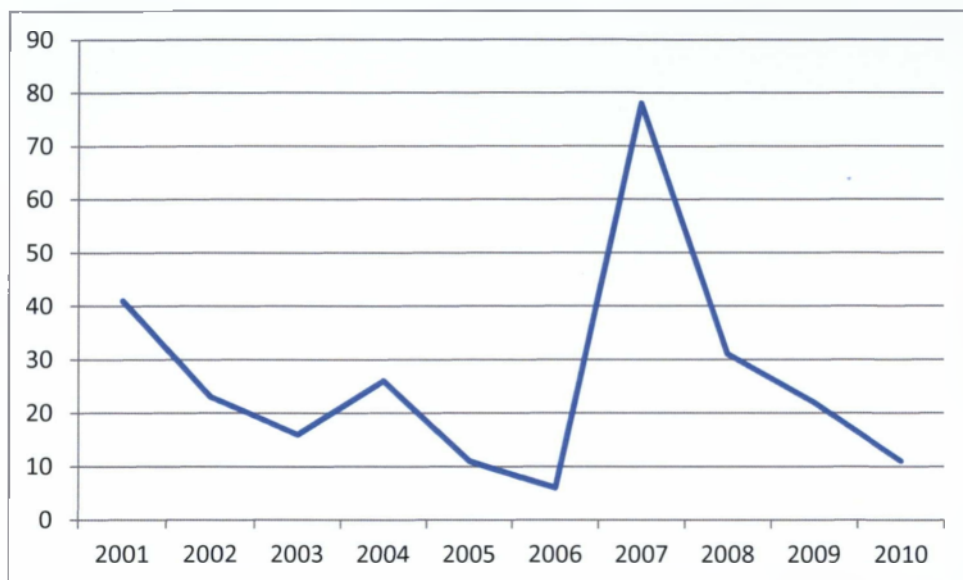

2.2 Εχينوκοκκίαση

Ως όρος η εχينوκοκκίαση αναφέρεται σε μια παρασιτική νόσο του ανθρώπου και των ζώων που προκαλείται από σκώληκες του γένους εχινόκοκκους, και προσβάλλει κυρίως άτομα που ζουν συνήθως σε περιοχές όπου είναι ανεπτυγμένη η εκτροφή αμνών και έχουν στενή επαφή με σκύλους (Περίπτωση πνευμονικής εχينوκοκκίασης εμφανιζόμενης ως πνευμονική μάζα με πυρετό και αιμόπτυση, 2010). Όπως προκύπτει από το Γράφημα 33, στη χώρα μας είναι σχετικά χαμηλά τα κρούσματα

της εχινοκοκκίασης, με καθοδικές κυρίως τάσεις, πέραν της χρονιάς του 2007 όπου καταγράφηκαν 78 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

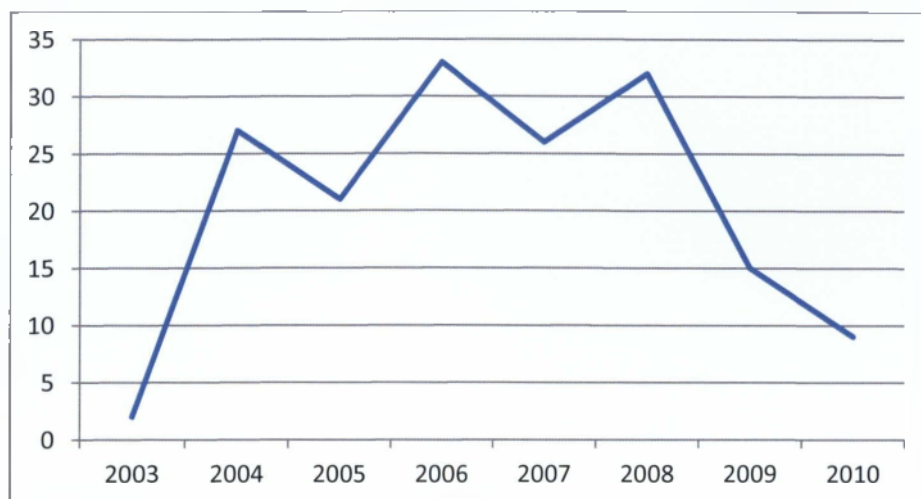
ΓΡΑΦΗΜΑ 33: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΙΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

2.3 Λεγιονέλλωση

Η λεγιονέλλωση, γνωστή και ως νόσος των Λεγεωναρίων, είναι αντίστοιχη της πνευμονίας με κύρια αιτία μόλυνσης το νερό, γι' αυτό και συχνά προκαλεί επιδημίες (Φράγκου, 2012, σ. 17). Η περίοδος καταγραφής με βάση τα δεδομένα που μελετήθηκαν (ΕΛΣΤΑΤ), ξεκινάει από το 2003 και φθάνει έως και το 2010, όπου και καταγράφονται 165 κρούσματα συνολικά (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Αναλυτικότερα και όπως καταγράφεται στο Γράφημα 34, το 2003 η νόσος παρουσιάζει μόλις 2 κρούσματα, ενώ από το 2004 έως το 2008 τα κρούσματα κυμαίνονται από 26 έως και 33, και έπειτα καταγράφεται φθίνουσα πορεία της νόσου.

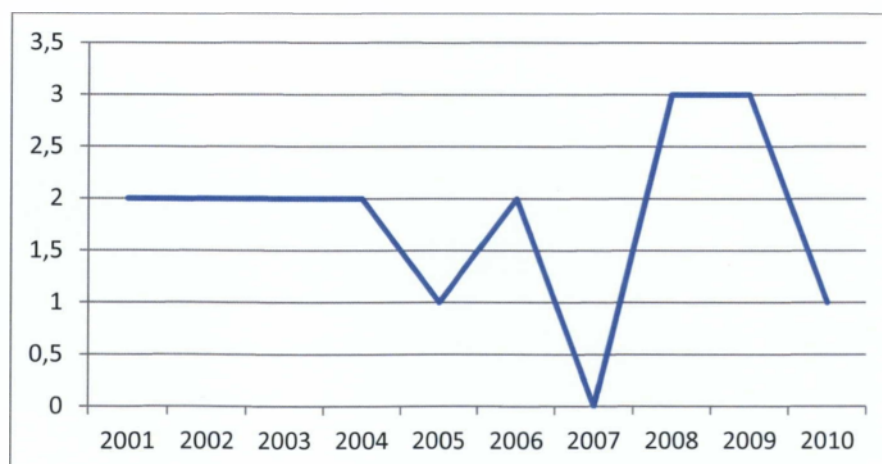
ΓΡΑΦΗΜΑ 34 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΛΕΓΙΟΝΕΛΛΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

2.4 Πυρετός Q

Ο πυρετός Q, πήρε το όνομά του από την λέξη «query», που σημαίνει απορία, ακριβώς διότι δεν υπάρχει σαφή εστία μόλυνσης (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2012). Όπως παρατηρείται στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 35), τα δεδομένα περιορίζονται στην δεκαετία 2001-2010 και οι καταγραφές που αφορούν αυτά είναι ελάχιστες. Πιο συγκεκριμένα, κατά την τετραετία 2001-2004 έχουμε μόλις δύο κρούσματα ανά έτος, ενώ για το 2005 υπάρχει μόλις ένα καταγεγραμμένο κρούσμα. Επίσης, σχετικά με το 2006 επανεμφανίζονται δύο κρούσματα σε αντίθεση με το 2007 που δεν υπάρχει κανένα, ενώ τη διετία 2008-2009 καταγράφηκαν τρία κρούσματα ανά έτος, με εξάλειψη σχεδόν της νόσου το 2010 με μόλις ένα και πάλι κρούσμα.

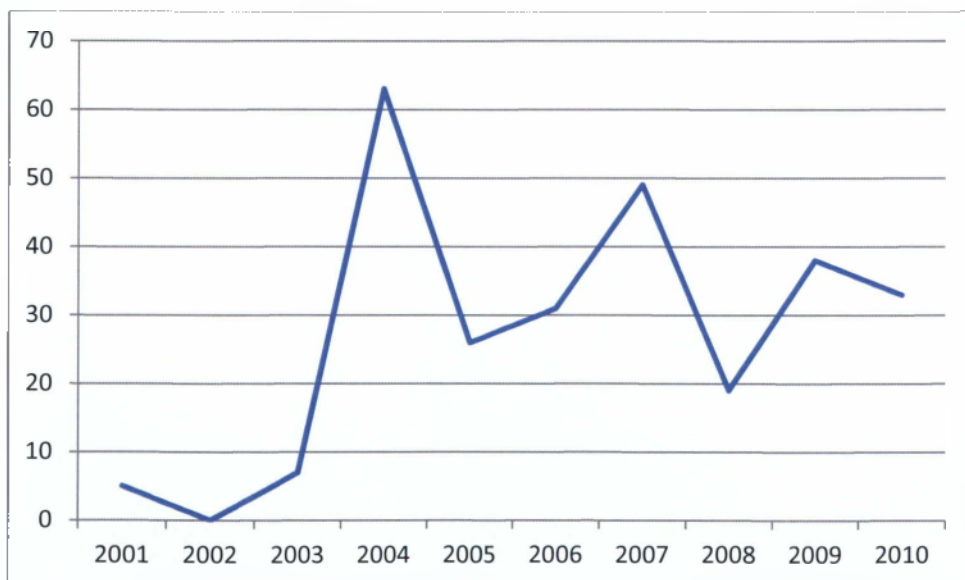
ΓΡΑΦΗΜΑ 35 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΥΡΕΤΟΥ Q ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

2.5 Σιγκελώσεις

Ο όρος σιγκέλλωση αναφέρεται σε λοιμώδες νόσημα που προκαλείται από μια ομάδα εντεροβακτηρίων από το οποίο μπορεί να προσβληθεί ο καθένας, με τους κυριότερους τρόπους μόλυνσης να είναι η άμεση μόλυνση μέσω της επαφής των χεριών από άτομο σε άτομο και η έμμεση μόλυνση με τη μεταφορά μικροβίων, των σιγκελλώσεων, από τις μύγες στα τρόφιμα ή το νερό (American Public Health Association, 2008, σ. 527). Όπως παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 36), υπάρχει περιορισμός των δεδομένων με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, στην δεκαετία 2001-2010, όπου παρατηρείται καταγραφή πέντε κρουσμάτων για το 2001, ενώ μετά από καμία καταγραφή για το 2002, επανέρχονται επτά κρούσματα το 2003 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Σημαντική είναι η μεταβολή που καταγράφηκε για το 2004 με τα κρούσματα να αυξάνονται στα εξήντα τρία, και να αποτελούν τα περισσότερα καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας, ενώ μικρές αυξομειώσεις καταγράφηκαν τα επόμενα χρόνια με πιο σημαντικές αυτές του 2007 και 2008 με 49 και 19 κρούσματα αντίστοιχα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 36 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΙΓΚΕΛΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

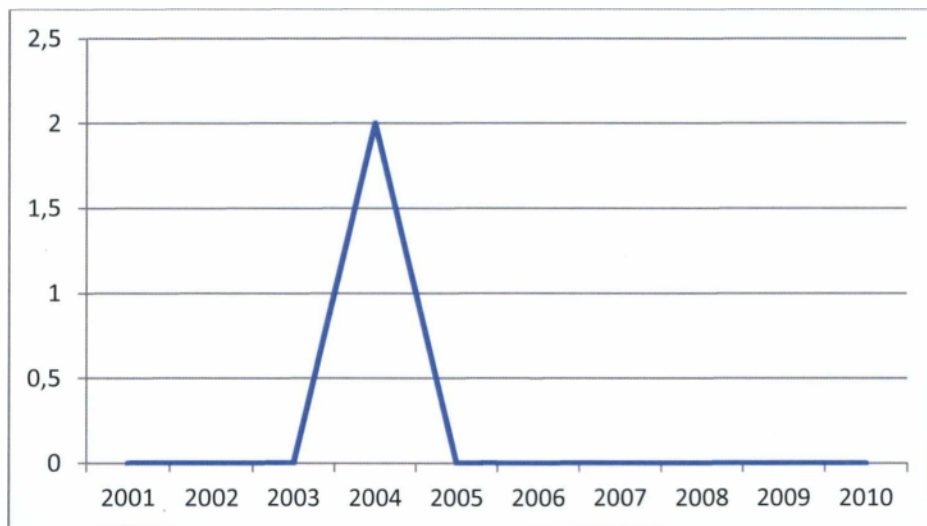

2.6 Τοξοπλάσμωση

Ιδιαίτερες είναι οι μεταβολές σχετικά με την τοξοπλάσμωση, όπου αποτελεί μια λοίμωξη που προκαλείται από το παράσιτο τοξόπλασμα, και μεταδίδεται στον

άνθρωπο από τα κατοικίδια και κυρίως τις γάτες, ενώ είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη η εμφάνισή της κατά τη διάρκεια της κύησης (HealthTimes, 2012). Όπως παρατηρείται στο Γράφημα 37, οι καταγραφές περιορίζονται στην δεκαετία 2001-2010 και καταγράφονται μόλις δύο κρούσματα (2004), καθ' όλη τη διάρκειά της (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

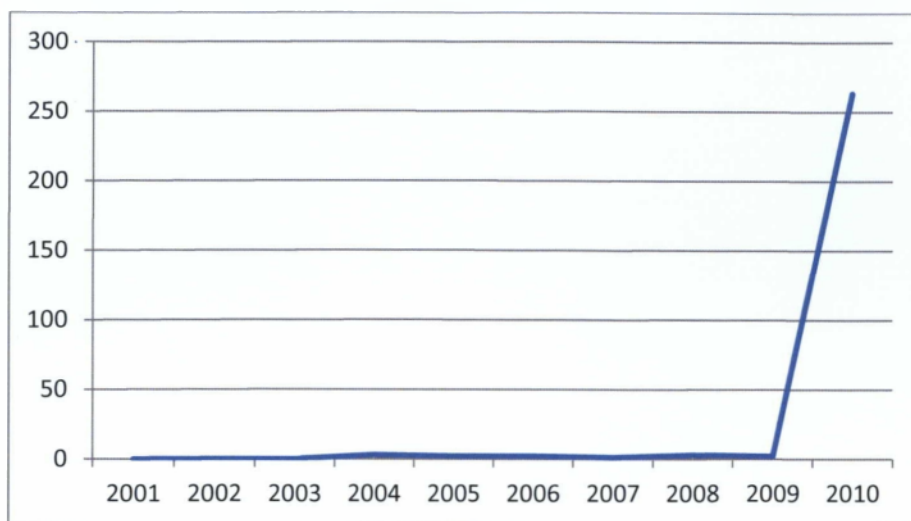
ΓΡΑΦΗΜΑ 37 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΞΟΠΛΑΣΜΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1991-2010

2.7 Αιμορραγικός πυρετός

Ο όρος αιμορραγικός πυρετός αναφέρεται σε μια σπάνια ιογενή λοίμωξη που μπορεί να επιφέρει ακόμα και τον θάνατο, και προκαλείται κυρίως από τον ιό Έμπολα με συμπτώματα διάχυτης αιμορραγίας σε διάφορα όργανα του σώματος και πολύ υψηλό πυρετό (American Public Health Association, 2008, σ. 198). Η έξαρση της νόσου ευδοκιμεί περισσότερο σε περιοχές της Αφρικής, ενώ όσον αφορά την Ελλάδα και παράλληλα με την έρευνα παρατηρείται στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 38) ότι οι καταγραφές είναι ελάχιστες και ξεκινούν από το 2004 με μέσον όρο ανά έτος έως το 2009 δύο κρούσματα ανά έτος, ενώ επιδημία εμφανίζεται το 2010 με ραγδαία αύξηση στα 263 κρούσματα και πιθανολογείται η μετανάστευση ως αιτία.

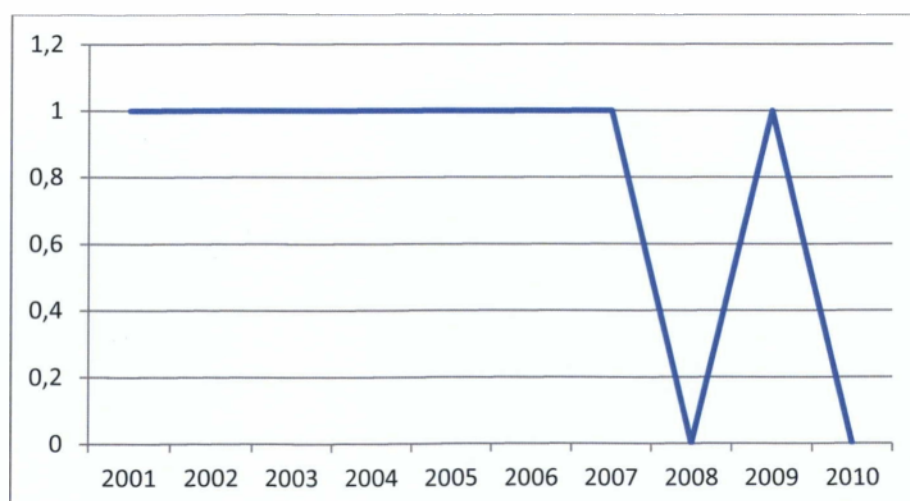
ΓΡΑΦΗΜΑ 38 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΚΟΥ ΠΥΡΕΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

2.8 Αλλαντίαση

Η αλλαντίαση αποτελεί μια σπάνια μη μεταδιδόμενη νόσο που προκαλείται από το βακτηρίδιο *Clostridium botulinum* το οποίο παράγει μια νευροτοξίνη ικανή να παραλύσει μυϊκά ολόκληρο τον ανθρώπινο οργανισμό (WHO, p. 5). Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ παρουσιάζεται περιορισμός δεδομένων στη δεκαετία 2001-και καταγράφεται ένα κρούσμα ετησίως έως το 2007, ενώ αυξομείωση παρουσιάζεται στα τρία τελευταία χρόνια με κανένα κρούσμα για το 2008, ένα και πάλι για το 2009 και τελικώς για το 2010 κανένα κρούσμα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

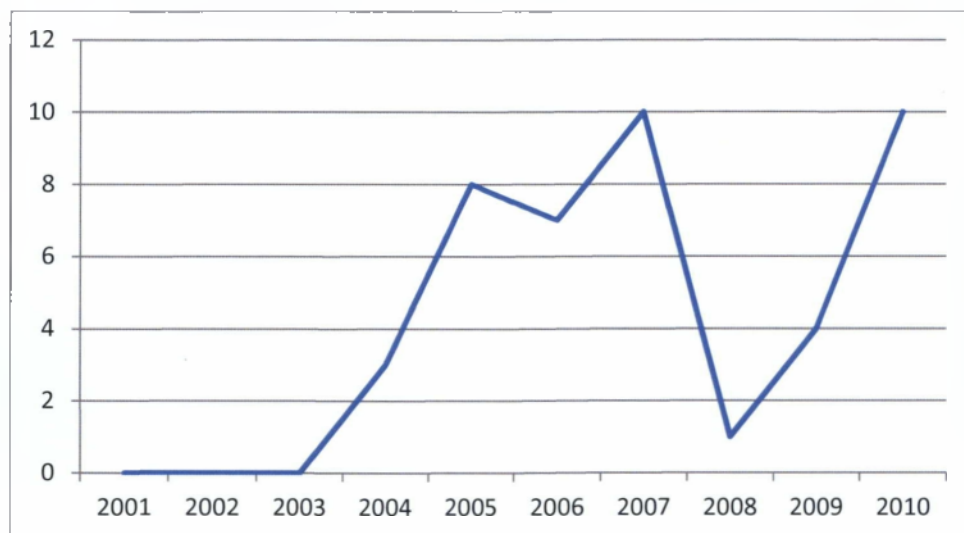
ΓΡΑΦΗΜΑ 39 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΝΤΙΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

2.9 Λιστέρια

Σχετικά με το νόσημα της λιστέριας που παρουσιάζεται στο Γράφημα 40, πηγή μόλυνσης είναι κυρίως οι ζωικές τροφές και τα προϊόντα αυτών και μπορεί να επιφέρει ακόμη και θάνατο, ενώ τα καταγεγραμμένα κρούσματα περιορίζονται στη δεύτερη δεκαετία της έρευνας, 2001-2010 και είναι λίγα σχετικά με άλλα νοσήματα (American Public Health Association, 2008, p. 322). Πιο συγκεκριμένα, τρία κρούσματα εμφανίζονται το 2004 με αυξητικές τάσης να φθάνουν έως τα δέκα το 2007, με την επόμενη διαίτα 2008-2009 να καταγράφονται μόλις ένα και τέσσερα κρούσματα αντίστοιχα και για το 2010 να επανέρχονται και πάλι στα δέκα κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΓΡΑΦΗΜΑ 40 : ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΛΙΣΤΕΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2010

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Καταγραφή των λοιμωδών νοσημάτων ανά δεκαετία σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται μια όσο το δυνατόν πιο άρτια καταγραφή των λοιμωδών νοσημάτων ανά δεκαετία με βάση τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ· ενώ παράλληλα σημαντικό ρόλο παίζει ότι καθ' όλη τη διάρκεια της εικοσαετίας, ότι για πολλά από τα νοσήματα παρατηρείται είτε μηδενική καταγραφή, είτε επανεμφάνιση «παλαιών» νοσημάτων τα τελευταία χρόνια, είτε παύση καταγραφών νοσημάτων που υπήρχαν τα περασμένα χρόνια. Αναλυτικότερα, και σχετικά με την πρώτη δεκαετία, 1991-2001, τα νοσήματα που αναφέρονται χωρίς καταγραφές είναι τα εξής: αλλαντίαση, αγκυλοστομίαση, εξανθηματικός τύφος, επιδημική μυαλγία (νόσος Borgholm), κηλιδοβλατιδώδης πυρετός, λύσσα και μελιταίος πυρετός, ενώ για την δεύτερη δεκαετία 2001-2010, δεν παρατηρείται κανένα καταγεγραμμένο κρούσματα για τα παρακάτω νοσήματα: διφθερίτιδα, συγγενής ερυθρά, κίτρινος πυρετός, λύσσα, πανώλης, πολιομυελίτιδα, νεογνικός τέτανος και χολέρα.

Επίσης, δεν αναφέρεται, κατά την διάρκεια της δεκαετίας 2001-2010, κανένα από τα παρακάτω νοσήματα: αμοιβαδική δυσεντερία, εγκεφαλίτιδα, επιδημική εγκεφαλονοτιαία μηνιγγίτιδα, επιλόχειο πυρετό, ερυσίπελα, κηλιδοβλατιδώδη πυρετό, μελιταίο πυρετό, οστρακιά, παράτυφο, λοβώδη πνευμονία και ικτεροαιμορραγική σπειροχαιτώση, ενώ για την ίδια δεκαετία παρατηρείται εμφάνιση των εξής νοσημάτων: αιμορραγικός πυρετός, γαστρεντερίτιδα, συγγενής ερυθρά, εχινοκοκκίαση, κίτρινος πυρετός, λεγεονέλλωση, λιστέρια, πανώλη, πυρετός Q, σιγγέλωση, νεογνικός τέτανος και τοξοπλάσμωση.

Όσον αφορά τα «λοιπά» νοσήματα που παραθέτονται στους παρακάτω πίνακες, είναι ενδιαφέρον να αναφερθεί ότι μέχρι και το 2005 δεν καταγράφεται σε ποιο νόσημα αντιστοιχούν, ενώ για το 2006 περιλαμβάνεται ένα κρούσμα λοίμωξης από Εντεροαιμορραγικής E.coli, το 2007 τρία κρούσματα της ίδιας λοίμωξης και ένα κρούσμα εγκεφαλίτιδας, το 2009 και το 2010 δύο και τέσσερα κρούσματα τριχίνωσης αντίστοιχα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΜΕΛΕΤΗ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1991-2000

Λοιμώδη νοσήματα	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Σύνολο	15.959	20.574	22.370	10.483	10.724	17.164	12.985	7.744	9.815	6.325
Αλλαντίαση	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Αγκυλοστομίαση	-	-	-	-	-	-	0	0	-	1
Ανεμοευλαγιά	8.355	8.768	7.670	5.207	6.341	6.053	7.219	4.781	4.233	3.137
Βρουκέλλωση	237	158	169	173	243	256	360	419	537	547
Γονόρροια	-	-	-	-	-	-	0	1	7	1
Γρίπη	400	3.225	1.275	252	140	936	553	0	727	0
Διφθερίτιδα	-	-	1	1	101	-	0	0	0	0
Δυσεντερία αμοιβαδική	7	2	1	-	-	-	0	0	51	6
Δυσεντερία μικροβιακή	68	82	169	183	78	48	138	6	-	-
Εγκεφαλίτιδα	15	25	19	13	14	26	28	0	-	-
Ελονοσία	3	4	6	7	4	1	7	15	25	23
Εξυθηματικός τύφος, ενδημικός	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0
Επιδημική εγκεφαλονωτιαία μηνιγγίτιδα	85	45	85	65	83	118	83	0	-	-
Επιλόχειος πυρετός	1	-	-	-	-	-	0	0	-	-
Επιδημική μυαλγία (νόσος Borgholm)	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-
Ερυθρά	679	728	7.842	319	227	149	71	75	1.439	7
Ερυσίπελας	47	59	73	80	80	95	127	0	-	-
Ηπατίτιδα λοιμώδης Α'	226	134	137	257	234	88	131	247	259	151
Ηπατίτιδα λοιμώδης Β'	333	235	304	224	182	137	164	257	286	228
Ηπατίτιδα λοιμώδης NON Α'-NON Β'	69	70	54	59	47	42	54	126	163	159
Ιλαρά	1.371	3.448	503	163	112	6.082	136	65	69	56
Κηλιδοβλατιδώδης πυρετός	-	-	-	-	-	-	0	0	0	-
Κοκκύτης	649	480	234	264	196	96	106	86	36	13
Λείσημανίαση δερματική	7	2	2	-	4	6	46	1	6	2
Λείσημανίαση σπλαχνική	-	-	-	-	-	-	0	24	30	50
Λέπρα	32	10	17	18	-	-	0	2	0	0
Λεπτοσπειρώση	-	-	-	-	-	-	0	11	23	13
Λύσσα	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0
Μελιταίος πυρετός	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-
Μηνιγγίτις	-	-	-	-	-	-	0	41	49	1
Μηνιγγίτιδα ιογενής	-	-	-	-	-	-	0	70	265	396
Μηνιγγίτιδα μικροβιακή	-	-	-	-	-	-	0	60	103	181
Μηνιγγιτιδοκοκκική νόσος	-	-	-	-	-	-	0	218	203	258
Οστρακιά	745	743	1.225	746	822	786	1.296	0	-	-
Παράτυφος	47	59	9	19	2	12	12	0	-	-
Παρωτιτιδα επιδημική	658	410	232	207	167	200	145	50	47	32
Πνευμονία λοβώδης	123	61	65	31	13	35	103	0	-	-
Πολιομυελίτιδα οξεία	-	-	-	1	-	2	0	1	0	0
Σαλμονέλλωση	917	974	896	1.085	926	489	308	7	310	234
Σπεροχίτωση ικτεροαιμορραγική	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-
Σπληνάνθρακας (άνθρακας)	4	7	7	54	16	-	4	1	4	0
Σύφιλη	-	-	-	-	-	-	0	7	3	7
Τέτανος	5	3	4	5	4	7	2	2	6	17
Τριήμερος πυρετός	1	-	-	-	-	-	0	0	0	-
Τυφοειδής πυρετός	142	100	112	47	33	11	18	33	52	29
Φυματίωση	-	-	-	-	-	-	0	1.135	862	699
Χολέρα	-	-	-	-	-	-	0	1	0	0
Λοιπά	733	742	1.259	1.003	655	1.489	1.874	2	20	78

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- : Δεν υπάρχουν καταγραφές κρουσμάτων τις συγκεκριμένες χρονιές

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα (Πίνακας 1), παρατηρείται ότι από το 1991 έως το 1996 δεν υπάρχουν καταγραφές για αρκετά νοσήματα, παρόλο που για τη συγκεκριμένη δεκαετία το έτος που καταγράφονται τα περισσότερα κρούσματα λοιμωδών νόσων είναι το 1993 με σύνολο 22.370 καταγεγραμμένα κρούσματα. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι κατά τη διετία 1997-1998 παρατηρείται ότι για αρκετές και πιο γνωστές ασθένειες οι καταγραφές να είναι μηδενικές, όπως για παράδειγμα η μηνιγγίτιδα, φυματίωση και χολέρα. Εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι στα οκτώ από τα δέκα χρόνια μελέτης, οι περισσότερες καταγραφές αφορούν κρούσματα ανεμοευλογιάς με μέσο όρο περίπου 6000 καταγραφές ανά έτος, εκτός από το 1993 όπου με υψηλότερες καταγραφές (7.842) εμφανίζεται η ερυθρά, και το 1996 με 6.082 καταγραφές η ιλαρά. Συμπερασματικά, παρατηρείται σχετικά με τις ασθένειες σε βάθος δεκαετίας ότι τη διετία 1992- 1993 έχουμε τις περισσότερες με διαφορά καταγραφές κρουσμάτων, με μεγαλύτερη το 1993 και 22.370 καταγραφές, ενώ σε αρκετά νοσήματα παρατηρείται έξαρση επιδημίας, όπως για την ερυθρά, την ανεμοευλογιά, τη γρίπη και την οστρακιά καταγράφοντας πάνω από 7000 κρούσματα τα δύο πρώτα νοσήματα και πάνω από 1000 τα επόμενα. Αντίθετα, οι λιγότερες καταγραφές με μεγάλη διαφορά είναι το 2000 με μόλις 6.325 συνολικά καταγεγραμμένα κρούσματα.

Πιο συγκεκριμένα, σχετικά με την ανεμοευλογιά, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1, το 1992 έχουν καταγραφεί τα περισσότερα κρούσματα (8.768) με σταδιακή μείωση να επικρατεί σε βάθος χρόνων αλλά η καταγραφή κρουσμάτων να κυμαίνεται και πάλι σε μεγάλα επίπεδα, ενώ θετικό είναι το γεγονός ότι διαφαίνεται μείωση τάξεως >50% κατά το τελευταίο έτος της συγκεκριμένης δεκαετίας (2000).

Σχετικά με την βρουκέλλωση όπου παρουσιάζεται με 237 κρούσματα για το 1991, ακολουθεί φθίνουσα πορεία μόλις για το επόμενο έτος (1992), όπου παρουσιάζεται και το έτος με τις λιγότερες καταγραφές για το εν λόγω νόσημα καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας 1991-2000. Συμπληρωματικά, και όσον αφορά τα επόμενα χρόνια επικρατεί αύξηση των κρουσμάτων με το απόγειο αυτών τα 547 τη χρονιά του 2000.

Ενδιαφέρον προκαλούν τα δεδομένα για τη γονόρροια αφού οι καταγραφές ξεκινούν από το 1997 και έως το 2000 παρουσιάζεται με συνολικά για την τριετία τα εννέα κρούσματα με τα περισσότερα εξ' αυτών (7), να καταγράφονται το 1999.

Εντυπωσιακές αυξομειώσεις παρατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας που παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 σχετικά με την γρίπη, με μεγαλύτερη αυτή των πρώτων ετών όπου το 1991 υπάρχουν μόλις 400 καταγραφές, ενώ το 1992 υπερπολλαπλασιάζονται φθάνοντας τα 3.225 κρούσματα και το 1993 τα 1.275 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Ενδιαφέρον παρουσιάζεται και στα επόμενα χρόνια αφού κατά το 2008 και 2010 δεν υπάρχει κανένα καταγεγραμμένο κρούσμα.

Ερμηνεύοντας τα στοιχεία για τη διφθερίτιδα, έκπληξη προκαλεί το γεγονός ότι ενώ δεν παρουσιάζεται καμία καταγραφή για περισσότερα χρόνια της συγκεκριμένης δεκαετίας, ενώ μόλις από ένα κρούσμα ανά έτος καταγράφεται το 1993 και 1994 αντίστοιχα, με το επόμενο και τελευταίο έτος (2005), τα κρούσματα να εκτοξεύονται στα 101.

Σχετικά με τη δυσεντερία παρατηρείται ο διαχωρισμός του νοσήματος σε δύο κατηγορίες ανάλογα με τον τρόπο μετάδοσής του, αμοιβαδική και μικροβιακή. Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα δεν υπάρχουν καταγραφές για όλες τις χρονιές και για τις δύο κατηγορίες, ενώ η αμοιβαδική δυσεντερία παρουσιάζεται με πολύ λιγότερες συνολικές καταγραφές κρουσμάτων από την μικροβιακή. Αναλυτικότερα, για το 1991 καταγράφονται 68 κρούσματα μικροβιακής δυσεντερίας φθάνοντας αυξητικά στο 1994 όπου είναι και οι περισσότερες καταγραφές κατά την διάρκεια της δεκαετίας με 183 κρούσματα, ενώ αντίστοιχα για την αμοιβαδική δυσεντερία και την ίδια τετραετία οι συνολικές καταγραφές δεν ξεπερνούν τα δέκα κρούσματα. Επίσης, και ενώ μειώνονται τα κρούσματα για την μικροβιακή δυσεντερία με μικρή αύξηση και πάλι το 1997 με 118 κρούσματα, για την αμοιβαδική δυσεντερία δεν παρουσιάζεται κανένα κρούσμα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Εν αντιθέσει με τα προηγούμενα χρόνια, το 1999 είναι η χρονιά που καταγράφεται αύξηση της αμοιβαδικής δυσεντερίας με 51 κρούσματα και έκτοτε μείωση, ενώ για την μικροβιακή δυσεντερία δεν παρατηρείται κανένα κρούσμα.

Αναφορικά με την εγκεφαλίτιδα, υπάρχει μικρή αυξομείωση των κρουσμάτων από το 1991 έως το 1996, με το 1997 καταγράφονται 28 κρούσματα και από το 1998 και έπειτα δεν υπάρχει καμία καταγραφή.

Μελετώντας τα κρούσματα της ελονοσίας, παρατηρείται ότι υπάρχουν λιγοστές αναφορές έως το 1995, με μόλις ένα κρούσμα το 1996, ενώ επτά κρούσματα καταγράφονται το 1997 και από το 1998 διπλασιάζονται με δεκαπέντε

καταγεγραμμένα κρούσματα και παρατηρείται αυξητική τάση αν και σε χαμηλά επίπεδα με τα περισσότερα κρούσματα για τη συγκεκριμένη δεκαετία να καταγράφονται το 1999 και να φθάνουν τα 25 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Σχετικά με την επιδημική εγκεφαλονωτιαία μηνιγγίτιδα, υπάρχουν 85 καταγραφές για τα έτη 1991, 1993 και 83 για το 1995 και το 1997, ενώ τις ενδιάμεσες χρονιές παρατηρείται μείωση των κρουσμάτων· το 1996 υπάρχει έξαρση της νόσου με 118 κρούσματα. Για την τελευταία τριετία, 1998-2000 δεν υπάρχει καταγραφή.

Για τον επιλόχειο πυρετό υπάρχει μόλις μια καταγραφή το 1991.

Μεγάλη έξαρση για την ασθένεια της ερυθράς, καταγράφεται το 1993, αναλυτικότερα, το 1991 τα κρούσματα φθάνουν τα 679, ενώ δεκαπλάσια σχεδόν καταγράφονται το 1993, με 7.842 κρούσματα, ενώ αντίστοιχα μεγάλη μείωση έχουμε και από το 1994 έως και το 1998. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι ενώ παρατηρείται και πάλι αύξηση των κρουσμάτων το 1999 με 1.439, το 2000 υπάρχουν μόλις 7 καταγεγραμμένα κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ερυσίπελας, αφού το 1991 καταγράφονται 47 κρούσματα και με αυξητική πορεία συνεχίζει έως το 1999 με 127 κρούσματα, και έκτοτε δεν υπάρχει καταγραφή.

Αμείωτο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ηπατίτιδα όλων των τύπων με τα περισσότερα κρούσματα (333) για το 1991 να παρουσιάζονται στην ηπατίτιδα Β' και ενώ μειώνονται σε βάθος δεκαετίας, θα δούμε, μικρότερου βαθμού, αύξηση την διετία 1998-1999, ενώ για το 2000 τα κρούσματα που καταγράφονται είναι σχετικά μειωμένα από τα αρχικά. Αντίθετα, για την ηπατίτιδα Α' και NON Α', NON Β' ενώ υπάρχουν αξιόλογες καταγραφές από το 1991 και επικρατεί αυξομείωση των καταγραφών, παρατηρείται ότι τα περισσότερα κρούσματα καταγράφονται το 1999 και 2000 αντίστοιχα. Στο σημείο αυτό, να αναφερθεί ότι ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός πως οι χαμηλότερες καταγραφές κρουσμάτων και για του τρεις τύπους ηπατίτιδας είναι το 1996.

Αξιοσημείωτες είναι οι καταγραφές για την ιλαρά, όπως παρουσιάζεται σε κλίμακα δεκαετίας με μεγάλες εξάρσεις κατά τη διάρκεια μεμονωμένων ετών. Αναλυτικότερα, το 1991, η νόσος έρχεται δεύτερη, αναλογικά με το συγκεκριμένο έτος, σε καταγραφές με 1.371 κρούσματα, ενώ το 1992 που υπάρχουν 3.448

κρούσματα θα τη βρούμε στην Τρίτη θέση, αφού τη χρονιά εκείνη παρατηρήθηκε έξαρση σε ανεμοευλογία και γρίπη. Σε βάθος δεκαετίας, καταγράφεται αξιοσημείωτη μείωση την τριετία 1993-1995, ενώ επιδημία παρατηρείται το 1996 με τα κρούσματα να εκτοξεύονται στις 6.082. Έκτοτε οι καταγραφές ακολουθούν φθίνουσα πορεία με τη μικρότερη καταγραφή δεκαετίας να παρουσιάζεται το 2000 με μόλις 56 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Θετικές είναι οι καταγραφές για τον κοκκύτη, που αν και το 1991 καταγράφονται 649 κρούσματα από κει και έπειτα υπάρχει φθίνουσα πορεία με μόλις 13 κρούσματα το 2000.

Όσον αφορά την λεϊσμανίαση, παρατηρείται ότι κατηγοριοποιείτε σε δερματική και σπλαχνική, και για την σπλαχνική ενώ δεν υπάρχουν καταγραφές έως το 1997, παρουσιάζονται 24 κρούσματα το 1998 και διπλασιάζονται το 2000, ενώ σχετικά με την δερματική λεϊσμανίαση τα πρώτα έξι χρόνια παρουσιάζεται με μόλις εικοσιένα κρούσματα, μόνο για το 1997 υπάρχει αύξηση με εμφάνιση 46 κρουσμάτων, και έπειτα πάλι ελαχιστοποιείται με μόλις εννέα για την υπόλοιπη τριετία. Συναντώντας τη λέπρα, με μόλις 32 κρούσματα για το 1991, μιλάμε για σχεδόν αφάνιση της νόσου αφού κατά την εξαετία 1995-2000 υπάρχουν μόλις 2 κρούσματα και καταγράφονται το 1998.

Σχετικά με την επταετία 1991-1997, και σύμφωνα με τις καταγραφές της ΕΛΣΤΑΤ, δεν υπάρχουν αναφορές για τα νοσήματα λεπτοσπείρωση, και όλων των τύπων μηνιγγίτιδας. Πιο συγκεκριμένα, για τη λεπτοσπείρωση το 1998 και το 2000 τα κρούσματα κυμαίνονται σχεδόν στα ίδια επίπεδα, 11 και 13 αντίστοιχα, ενώ το 1999 διπλασιάζονται τα κρούσματα στα 23. Όπως παρατηρείται στον παραπάνω πίνακα για την μηνιγγίτιδα και συμπεριλαμβανομένων όλων των τύπων της (ιογενής, μικροβιακή και μηνιγγιτιδοκοκκική νόσος) οι καταγραφές ξεκινούν από το 1998 και τα περισσότερα κρούσματα για τους τρεις τύπους της καταγράφονται το 2000 με μεγαλύτερη την ιογενή μηνιγγίτιδα με 396 κρούσματα, ενώ για τη μηνιγγίτιδα η μεγαλύτερη καταγραφή είναι το 1999 με μόλις 49 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Συμπληρωματικά, για την ασθένεια της οστρακιάς, παρατηρείται ότι από το 1991 καταγράφονται αρκετά κρούσματα και με το πέρασμα των χρόνων υπάρχει αύξηση αυτών, με τα περισσότερα κρούσματα να καταγράφονται το 1993, 1.225 και το 1996, 1.296 ενώ εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι τα επόμενα έτη δεν υπάρχει ούτε μια καταγραφή.

Όπως προκύπτει από τα δηλωθέντα κρούσματα του παράτυφου, τα κρούσματα κυμαίνονται σε χαμηλότερα επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας, με τις περισσότερες καταγραφές να παρουσιάζονται τα δύο πρώτα έτη 1992-1993 με 47 και 59 κρούσματα αντίστοιχα. Αναφορικά με τα υπόλοιπα έτη έχουμε πτώση που φθάνει μόλις τα 2 κρούσματα το 1995 ενώ την διετία 1996-1997 έχουμε από 12 κρούσματα, όπου και είναι η τελευταία καταγραφή.

Όσον αφορά την επιδημική παρωτίτιδα, το 1991 διαφαίνεται η μεγαλύτερη καταγραφή με 658 κρούσματα όπου μειώνονται κατά τη διάρκεια της δεκαετίας με μια πολύ μικρή άνοδο σχετικά με τα προηγούμενα χρόνια το 1996 με 200 κρούσματα, και φθάνοντας στο 2000 καταγράφονται μόλις 32 κρούσματα.

Στην συνέχεια του Πίνακα 1, παρατηρείται την λοβώδη πνευμονία με τις καταγραφές να είναι σε χαμηλά επίπεδα και να φθάνουν έως το 1997. Πιο συγκεκριμένα, το 1991 καταγράφονται 123 κρούσματα, και ενώ από το 1992 έχουμε 50% μείωση και περισσότερη σε κάποιες χρονιές, το 1997 παρατηρείται αύξηση με τα κρούσματα να φθάνουν σχεδόν εκείνα του 1991 (103) (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας, καταγράφονται μόλις τέσσερα κρούσματα που αφορούν την οξεία πολιομυελίτιδα όπου τα δύο εξ' αυτών θα καταγραφούν το 1996, ενώ από ένα κρούσμα θα καταγραφεί το 1994 και το 1998.

Ένα ακόμα γνωστό λοιμώδες νόσημα, είναι η σαλμονέλωση όπου παρατηρείται σε σχετικά υψηλά επίπεδα με αυξομειώσεις σε βάθος δεκαετίας. Αναλυτικότερα, κατά την πρώτη πενταετία, 1991-1995, τα κρούσματα κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα και κατά μέσο όρο περίπου στα 950, αλλά σε υψηλότερα σχετικά με την τελευταία πενταετία 1996-2000 όπου υπάρχει εμφανή μείωση με μόλις επτά κρούσματα να καταγράφονται για το 1998 ενώ το 1996 και το 1999 είναι 308 και 310 κρούσματα αντίστοιχα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Για την ικτεροαιμορραγική σπειροχαιτίωση δεν υπάρχει καμία καταγραφή καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας.

Όσον αφορά τον σπληνάνθρακα, το 1994 είναι οι περισσότερες καταγραφές με 54 κρούσματα, ενώ για την υπόλοιπη δεκαετία τα κρούσματα φθάνουν τα 43, από τα οποία τα 16 εμφανίζονται το 1995 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι καταγραφές για την σύφιλη, όπου οι καταγραφές

ξεκινούν το 1998 και είναι στα ίδια επίπεδα με το 2000 με μόλις επτά κρούσματα, ενώ το 1999 εμφανίζονται μόλις τρία.

Θετικές είναι και οι καταγραφές για τον τέτανο, αφού έως το 1999 τα κρούσματα κυμαίνονται από δύο, όπου τα συναντάμε το 1997-1998, έως επτά, το 1996, ενώ άνοδο παρουσιάζουν το 2000 με 17 κρούσματα. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα νοσήματα του τριήμερου πυρετού και της χολέρας, αφού καταγράφεται μόλις από ένα κρούσμα καθ' όλη τη δεκαετία, το 1991 και το 1998 αντίστοιχα.

Σχετικά με τον τυφοειδή πυρετό, τα κρούσματα για το 1991 ανέρχονται σε 142 και παρατηρείται μεγάλη μείωση αυτών καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας με μόλις έντεκα να καταγράφονται το 1996. Παρόλα αυτά, μικρή αύξηση παρατηρείται κατά τη διετία 1998-1999 με 33 και 52 κρούσματα αντίστοιχα ενώ θετικό είναι το γεγονός ότι οι καταγραφές είναι μειωμένες με 29 κρούσματα για το 2000.

Εντυπωσιακή είναι η καταγραφή για την φυματίωση που αν και μέχρι το 1997 δεν υπάρχει καμία καταγραφή, επιδημία εμφανίζεται το 1998 με 1.135 κρούσματα, ευτυχώς όμως επικρατεί φθίνουσα πορεία για την επόμενη διετία όπου το 2000 οι καταγραφές πλησιάζουν τα μισά σχεδόν κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΛΕΤΗ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2001-2010

Λοιμώδη νοσήματα	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Σύνολο	7.636	6.779	7.719	3.417	3.717	3.620	3.529	3.028	17.650	5.401
Αιμορραγικός πυρετός	-	-	0	3	2	2	1	3	2	263
Αλλαντίαση	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0
Ανεμοευλογιά	3.878	3.652	4.734	26	37	42	33	18	7	5
Βρουκέλλωση	405	331	239	180	337	284	155	343	114	97
Γαστρεντερίτιδα	119	125	85	0	0	-	-	-	-	-
Γονόρροια	0	1	0	0	0	-	-	-	-	-
Γρίπη	0	0	0	0	0	23	29	25	15.491	3.334
Διφθερίτιδα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δυσεντερία βακτηριδιακή	11	19	9	0	0	-	-	-	-	-
Ελονοσία	23	27	27	28	19	36	22	33	51	45
Εξανθηματικός ενδημικός τύφος	1	0	0	0	16	-	-	-	-	-
Ερυθρά	14	13	5	2	0	1	0	0	4	0
Ερυθρά, συγγενής	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Εχινόκοκκίαση	41	23	16	26	11	6	78	31	22	11
Ηπατίτιδα λοιμώδης Α'	211	244	78	68	180	133	302	128	88	59
Ηπατίτιδα λοιμώδης Β'	219	171	144	158	110	88	85	80	52	34
Ηπατίτιδα λοιμώδης C'	122	69	57	28	30	29	5	4	4	2
Ηπατίτιδα, άλλη	3	3	1	0	0	0	0	0	0	0
Ιλαρά	12	5	8	1	119	522	2	1	2	149
Κίτρινος πυρετός	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κοκκύτης	93	18	10	25	26	13	29	22	27	64
Λεγεονέλλωση	6	12	2	27	21	33	26	32	15	9
Λεισημανίαση δερματική	1	4	3	0	0	-	-	-	-	-
Λεισημανίαση σπλαχνική	45	49	18	51	50	34	54	43	56	31
Λέπρα	1	0	1	0	0	-	-	-	-	-
Λεπτοσπείρωση	21	20	48	31	33	21	13	13	31	24
Λιστέρια	-	-	0	3	8	7	10	1	4	10
Λύσσα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μηνιγγίτις	21	59	30	79	96	45	36	53	22	3
Μηνιγγίτιδα ιογενής	985	276	190	172	230	229	798	359	305	200
Μηνιγγίτιδα μικροβιακή/ βακτηριακή	181	135	263	194	258	189	217	231	199	152
Μηνιγγιτιδοκοκκική νόσος	233	233	133	12	52	106	110	77	81	60
Πανώλης	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Παρωτίτιδα	50	156	44	4	33	47	23	5	21	2
Πολιομυελίτιδα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Πυρετός Q	2	2	2	2	1	2	0	3	3	1
Σαλμονέλλωση	306	538	1.036	1.502	1.233	984	752	815	407	299
Σιγγελώσεις, άλλες	5	0	7	63	26	31	49	19	38	33
Σπληνάνθρακας (άνθρακας)	2	1	2	4	3	1	0	1	1	0
Σύφιλη	3	7	3	0	0	0	4	2	1	1
Τέτανος	4	3	7	5	7	12	10	7	2	5
Τέτανος, νεογνικός	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Τοξοπλάσμωση	-	-	0	2	0	0	0	0	0	0
Τυφοειδής πυρετός	1	0	0	7	18	17	18	10	4	10
Φυματίωση	616	582	616	713	760	681	663	669	593	494
Χολέρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Λοιπά	0	0	0	0	0	1	4	0	2	4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- : Δεν υπάρχουν αναφορές για τα κρούσματα τις συγκεκριμένες χρονιές.

Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 2, εμφανή μείωση των κρουσμάτων καταγράφεται καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας με τις περισσότερες καταγραφές να εμφανίζονται το 2009 με 17.650 εκ των οποίων οι 15.491 καταγραφές δηλώνονται από κρούσματα γρίπης. Την πρώτη τριετία τα κρούσματα πλησιάζουν τις 7.500 περίπου κατά μέσον όρο, ενώ την πενταετία 2004-2008 με εμφανή φθίνουσα πορεία κυμαίνονται περίπου στις 3.500 κατά μέσον όρο, με τις λιγότερες καταγραφές να τις δούμε το 2008, 3.028 δηλωθέντα κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015). Δεν είναι ευχάριστο το γεγονός ότι το 2010, αν εξαιρέσουμε την επιδημία γρίπης που επικρατούσε το προηγούμενο έτος και αναπόφευκτα είχαν εκτοξευθεί στο σύνολό τους τα δηλωθέντα κρούσματα, έχουμε μικρή μεν αλλά αύξηση των λοιμωδών νοσημάτων με μεγαλύτερη καταγραφή και πάλι των κρουσμάτων γρίπης.

Αναλυτικότερα, εντυπωσιακά είναι τα δεδομένα που παρατίθενται στον πίνακα 2, για τον αιμορραγικό πυρετό, αφού έως το 2003 δεν υπάρχει καταγραφή και από το 2004 έως το 2009 καταγράφονται 2-3 κρούσματα ετησίως, ραγδαία αύξηση καταγράφεται το 2010 με 263 κρούσματα.

Σχετικά με την αλλαντίαση, δηλώνεται ένα κρούσμα ανά έτος κατά το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας, ενώ το 2008 και το 2010 δεν υπάρχει καμία καταγραφή. Συνεχίζουν να υπάρχουν πολλά καταγεγραμμένα κρούσματα για την ανεμοευλογία, κυρίως κατά την πρώτη τριετία 2001-2003 όπου είναι κατά μέσον όρο περίπου στις 4.000 ανά έτος, εν αντιθέσει με τα υπόλοιπα χρόνια της μελέτης όπου καταγράφεται μεγάλη μείωση των κρουσμάτων και μάλιστα το 2010 θα δούμε μόλις 5 δηλωθέντα κρούσματα ανεμοευλογίας (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Φθίνουσα πορεία καταγράφεται για τα κρούσματα της βρουκέλλωσης με 405 δηλωθέντα κρούσματα για το 2001, ενώ φθάνοντας στο 2010 παρατηρείται σταδιακή μείωση με 97 κρούσματα για το εν λόγω έτος. Ενδιαφέρον παρουσιάζεται στην ασθένια της γαστρεντερίτιδας, για την οποία έχουμε αναφορές από το 2001, με 119 καταγεγραμμένα κρούσματα, και για τα επόμενα δύο χρόνια, 125 και 85 κρούσματα αντίστοιχα, ενώ δεν υπάρχει κανένα καταγεγραμμένο κρούσμα έως το τέλος της δεκαετίας.

Όσον αφορά τη γονόρροια υπάρχει μόλις ένα καταγεγραμμένο κρούσμα, το 2002, κατά την δεκαετία 2001-2010.

Αξιόλογη είναι η μελέτη για την γρίπη και για τη συγκεκριμένη δεκαετία, καθώς την πρώτη πενταετία δεν υπάρχει κανένα καταγεγραμμένο κρούσμα και την επόμενη τριετία 2006-2008 έχουμε λιγότερα από 30 κρούσματα ανά έτος. Ραγδαία αύξηση σε σημείο πανδημίας γρίπης (ιός Η1Ν1) εμφανίζεται το 2009 με 15.491 καταγεγραμμένα κρούσματα, θετικό είναι το γεγονός όμως ότι το 2010 τα κρούσματα είναι μεν πολλά, αλλά μειωμένα σε σχέση με το 2009, 3.334 καταγραφές (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Σχετικά με την βακτηριδιακή δυσεντερία, δηλώθηκαν κρούσματα μόλις για την πρώτη τριετία, 2001-2003 και παρουσιάζονται σε χαμηλά επίπεδα, 11, 19 και 9 καταγεγραμμένα κρούσματα αντίστοιχα. Παρατηρώντας την ασθένεια της ελονοσίας κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2001-2010, θα καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι τα κρούσματα κυμαίνονται περίπου κατά μέσον όρο στα 27, έως και το 2008, ενώ το 2009 και 2010 παρατηρείται αύξηση των κρουσμάτων σε 51 και 45 αντίστοιχα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Αναφορικά με τον εξανθηματικό τύφο, καταγεγραμμένα κρούσματα υπάρχουν μόλις για δύο έτη, το 2001 και το 2005 με μόλις ένα και 16 κρούσματα αντίστοιχα, ενώ για τις υπόλοιπες χρονιές δεν υπάρχει κανένα δηλωθέν κρούσμα. Μελετώντας τις καταγραφές για την ασθένεια της ερυθράς, παρατηρείται ότι την διετία 2001-2002 δηλώθηκαν 14 και 13 κρούσματα αντίστοιχα και είναι οι μεγαλύτερες καταγραφές για την δεκαετία, αφού το 2005, 2007-2008 και 2010 δεν υπάρχει κανένα καταγεγραμμένο κρούσμα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Όσον αφορά την εχινοκοκκίαση, παρόλο που δεν υπήρχε αναφορά για το νόσημα αυτό κατά την προηγούμενη δεκαετία, υπάρχουν αρκετά καταγεγραμμένα κρούσματα. Πιο συγκεκριμένα, το 2001 δηλώθηκαν 41 κρούσματα και ενώ καταγράφεται φθίνουσα πορεία για την επόμενη πενταετία και μόλις 6 δηλωθέντα κρούσματα για το 2006, έξαρση καταγράφεται το 2007 με 78 κρούσματα ενώ συνεχίζεται και πάλι μείωση των κρουσμάτων έως το 2010.

Σχετικά με την ηπατίτιδα και τους τύπους αυτής, παρατηρούμε ότι διαχωρίζεται σε τέσσερις κατηγορίες συγκριτικά με την προηγούμενη δεκαετία, ηπατίτιδα Α', Β', C' και άλλη ηπατίτιδα. Αναλυτικότερα, μόνο για την ηπατίτιδα Α' υπάρχει αυξητική τάση με το 2001 να έχουμε 211 κρούσματα ενώ τα περισσότερα κρούσματα, 302, αναφέρονται το 2007 αν και έως το 2010 υπάρχει αισθητή μείωση με μόλις 59 καταγραφές. Όσον αφορά της ηπατίτιδα Β', οι περισσότερες καταγραφές

αναφέρονται στο 2001 με 219 κρούσματα ενώ παρατηρούμε φθίνουσα πορεία καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας με 34 δηλωθέντα κρούσματα για το 2010. Ίδια πορεία καταγράφει και η ηπατίτιδα C' με λιγότερα όμως καταγεγραμμένα κρούσματα αφού το 2001 όπου είναι η χρονιά με τις περισσότερες αναφορές όπου τα κρούσματα ανέρχονται σε 122, ενώ το 2010 είναι μόλις 2. Αναφορικά με την τελευταία κατηγορία ηπατίτιδας, θα συναντήσουμε τα λιγότερα καταγεγραμμένα κρούσματα, αφού πέρα από το ότι υπάρχουν κρούσματα μόνο για την τριετία 2001-2003, αυτά ανέρχονται σε επτά στο σύνολό τους.

Εντυπωσιακή είναι η μελέτη για της ασθένεια της ιλαράς, με ελάχιστα καταγεγραμμένα κρούσματα για τις περισσότερες χρονιές όπου φθάνουν ακόμη και το ένα, το 2005 και το 2010 θα δούμε 119 και 149 κρούσματα αντίστοιχα, ενώ έξαρση παρατηρείται το 2006 εφόσον θα συναντήσουμε 522 δηλωθέντα κρούσματα ιλαράς (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το νόσημα του κοκκύτη, αφού συγκριτικά με τη προηγούμενη θα συναντήσουμε αρκετά χαμηλές τιμές καταγεγραμμένων κρουσμάτων με τα περισσότερα εξ' αυτών να δηλώνονται το 2001 και να φθάνουν στα 93, ενώ με μικρά скаμπανεβάσματα να καταγράφονται κατά τη διάρκεια της δεκαετίας, 64 είναι τα κρούσματα που αφορούν το 2010.

Όσον αφορά την λεγεονέλλωση, που είναι απ' τα νοσήματα με καταγραφές μόνο γι' αυτή τη δεκαετία, τα δηλωθέντα κρούσματα κυμαίνονται σε μικρά επίπεδα. Αναλυτικότερα, το 2001 καταγράφονται έξι κρούσματα ενώ το 2003 μόλις δύο, ενώ έχουμε αύξηση των κρουσμάτων για το 2006 και τις περισσότερες καταγραφές της δεκαετίας με 33 κρούσματα αλλά και πάλι ακολουθεί φθίνουσα πορεία μέχρι το 2010 (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Αξιόλογη είναι η μελέτη για την λειψμανίαση, αφού κατά την πρώτη πενταετία, 2001-2005 κατηγοριοποιείται σε δερματική και σπλαχνική, ενώ από το 2006 και έως το 2010 ενοποιούνται οι καταγραφές. Πιο συγκεκριμένα, για την δερματική λειψμανίαση παρατηρούμε λίγες καταγραφές, οκτώ στο σύνολο της πρώτης τριετίας με τα τέσσερα εξ' αυτών να δηλώνονται το 2002, ενώ την διετία 2004-2005 δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα κρούσματα. Αντίθετα, για την σπλαχνική λειψμανίαση οι καταγραφές είναι πολύ περισσότερες και κυμαίνονται κατά μέσον όρο περίπου στα 50 κρούσματα ανά έτος, με εξαίρεση το 2003 όπου καταγράφονται 18 κρούσματα. Σχετικά με την τελευταία δεκαετία, 2006-2010, όπου πλέον οι καταγραφές είναι

ενιαίες το 2009 έχουν δηλωθεί 54 κρούσματα που είναι και τα περισσότερα, ενώ μείωση έχουμε για το 2010 με 31 κρούσματα.

Σχετικά με τη λέπρα, μόλις δύο είναι τα δηλωθέντα κρούσματα καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας που μοιράζονται στα έτη 2001 και 2003.

Κατά την μελέτη της λεπτοσπείρωσης αύξηση 50% παρατηρείται το 2003, συγκριτικά με τα δύο προηγούμενα χρόνια, με 48 καταγεγραμμένα κρούσματα, και ενώ καταγράφεται φθίνουσα πορεία της ασθένειας μέχρι το 2008 με 13 κρούσματα έχουμε μικρή αυξομείωση την τελευταία διετία.

Εμφάνιση παρατηρείται για την νόσο της λιστέρια όπου οι πρώτες καταγραφές για την δεκαετία αυτή είναι το 2004 με τρία μόλις κρούσματα, ενώ το 2007 και 2010 δηλώθηκαν από δέκα κρούσματα αντίστοιχα και είναι τα περισσότερα για την δεκαετία.

Ενδιαφέρον είναι η μελέτη της μηνιγγίτιδας, που αν και κατηγοριοποιείται σε ιογενή, μικροβιακή/βακτηριακή και μηνιγγιτιδοκοκκική νόσο, καταγράφεται φθίνουσα πορεία για όλες σε βάθος δεκαετίας. Αναλυτικότερα, το 2005 καταγράφονται τα περισσότερα κρούσματα μηνιγγίτιδας που φθάνουν τα 96, ενώ το 2010 μόλις τρία. Όσον αφορά την ιογενή μηνιγγίτιδα, παρατηρούμε τα περισσότερα κρούσματα όλων των κατηγοριών μηνιγγίτιδας αφού φθάνουν τα 985 το 2001, ενώ επικρατούν χαμηλότερες τιμές για την υπόλοιπη δεκαετία με μόλις 200 κρούσματα για το 2010 με εξαίρεση μια μικρή έξαρση το 2007 όπου και δηλώθηκαν 798 κρούσματα. Σχετικά με την μικροβιακή/βακτηριακή μηνιγγίτιδα τα κρούσματα καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας κυμαίνονται περίπου στα 200 κατά μέσον όρο ανά έτος, εν αντιθέσει με την μηνιγγιτιδοκοκκική νόσο όπου τη διετία 2001-2002 καταγράφονται 233 κρούσματα ενώ υπάρχουν σχετικά μεγάλα σκαμπανεβάσματα με μόλις δώδεκα αναφορές κρουσμάτων για το 2004 ενώ στα 100 κυμαίνονται τα κρούσματα κατά τη διετία 2006-2007 όπου και έκτοτε επικρατεί φθίνουσα πορεία.

Σχετικά με την παρωτίτιδα, τριπλασιασμό των δηλωθέντων κρουσμάτων θα δούμε για το 2002, συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, ενώ επικρατούν χαμηλές τιμές την υπόλοιπη δεκαετία με μόλις δύο κρούσματα να καταγράφονται το 2010.

Οι αναφορές στον πυρετό Q, ξεκινούν αυτή τη δεκαετία με τα περισσότερα χρόνια, μόλις από ένα κρούσμα καταγράφεται το 2005 και 2010 αντίστοιχα, να καταγράφονται από μόλις δύο περιστατικά, και ενώ το 2007 δεν υπάρχει κανένα κρούσμα, το 2008-2009 δηλώνονται τρία κρούσματα ανά έτος (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Αξιόλογες είναι οι καταγραφές για τα κρούσματα της σαλμονέλλωσης όπου θα δούμε 306 περιστατικά για το 2001, ενώ την τριετία 2003-2005 εκτοξεύονται σε περισσότερα από 1.000 ανά έτος με τα περισσότερα αυτά του 2004 που φθάνουν τα 1.502. Σε χαμηλότερα επίπεδα είναι οι καταγραφές για το υπόλοιπο έτος με τις χαμηλότερες αναφορές να εμφανίζονται το 2010 όπου καταγράφονται 299 κρούσματα (Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), 2015).

Ένα ακόμη λοιμώδες νόσημα που οι καταγραφές του, σχετικά με τις συγκεκριμένες χρονολογίες μελέτης, ξεκινούν από το 2001 είναι η σιγγέλωση με μόλις πέντε κρούσματα και άνοδο των καταγεγραμμένων κρουσμάτων με περισσότερα αυτά του 2004, σύμφωνα με τον Πίνακα 2, όπου φθάνουν τα 63, ενώ στη διάρκεια της δεκαετίας παρουσιάζεται μείωση των δηλωθέντων κρουσμάτων φθάνοντας τα μισά σχεδόν το 2010.

Χαμηλές παρουσιάζονται οι καταγραφές για τον σπληνάνθρακα όπου λίγες είναι οι χρονιές όπου υπάρχει παραπάνω από ένα καταγεγραμμένο κρούσμα, με εξαίρεση το 2004 που καταγράφονται τέσσερα κρούσματα και είναι και τα περισσότερα ανά έτος κατά τη διάρκεια της δεκαετίας.

Σε χαμηλά επίπεδα παρουσιάζονται στον Πίνακα 2 οι καταγραφές για τα κρούσματα σύφιλης με τα περισσότερα κρούσματα να είναι επτά και καταγράφονται το 2002, ενώ σε βάθος δεκαετίας και κατά την τριετία 2004-2006 δεν υπάρχει κανένα καταγεγραμμένο κρούσμα, το 2009 και 2010 υπάρχει μόλις ένα κρούσμα ανά έτος.

Σχετικά με τον τέτανο, καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας θα παρατηρήσουμε ότι οι καταγραφές κυμαίνονται στις πέντε με επτά ανά έτος, με εξαίρεση την διετία 2006-2007 όπου καταγράφονται δώδεκα και δέκα κρούσματα αντίστοιχα.

Μελετώντας την ασθένεια της τοξοπλάσμωσης, πέρα απ' ότι οι καταγραφές ξεκινούν σ' αυτή τη δεκαετία, θα παρατηρήσουμε ότι καταγράφονται μόλις δύο κρούσματα το 2004 ενώ δεν υπάρχει καμία αναφορά κρουσμάτων για τα υπόλοιπα χρόνια.

Σχετικά με τον τυφοειδή πυρετό άτυπη έξαρση παρατηρείται την τριετία 2005-2007 με 18, 17 και 18 κρούσματα αντίστοιχα, ενώ την υπόλοιπη δεκαετία έχουμε έως και μηδενικές καταγραφές.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η παρουσία της φυματίωσης κατά την δεκαετία αυτή, με τα κρούσματα να καταγράφονται σε σχετικά χαμηλά μεν επίπεδα αλλά χωρίς μεγάλες διακυμάνσεις. Πιο συγκεκριμένα, τα δηλωθέντα κρούσματα φυματίωσης για το 2001 ανέρχονται σε 616 με ανοδικά έως το 2005 όπου θα δούμε 760 καταγεγραμμένα κρούσματα, ενώ θετικό είναι το γεγονός ότι μειώνονται σταθερά τα κρούσματα με τα χρόνια και το 2010 καταγράφονται 494 κρούσματα.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι συγκριτικά με την προηγούμενη δεκαετία οι καταγραφές είναι σαφώς λιγότερες, με τα περισσότερα κρούσματα (17.950) για αυτή τη δεκαετία να καταγράφονται το 2009.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοπτικά, στην παρούσα εργασία παρουσιάστηκαν τα κρούσματα λοιμωδών νοσημάτων που καταγράφηκαν στις Διευθύνσεις και τα Τμήματα Υγιεινής των Νομαρχιών καθώς και στο ΚΕΕΛΠΝΟ κατά την εικοσαετία 1991-2010. Τα κρούσματα αυτά αφορούν νοσήματα διαφόρων τύπων, θανατηφόρων και μη, καθώς και νοσήματα με διαφορετικούς τρόπους μετάδοσης. Μελετήθηκαν και παρουσιάστηκαν σε γραφήματα καθένα απ' τα νοσήματα ξεχωριστά καθ' όλη τη διάρκεια της εικοσαετίας, και παρατηρήθηκαν ιδιαίτερες αυξομειώσεις στα περισσότερα εξ' αυτών.

Πιο συγκεκριμένα, σε πολύ υψηλά επίπεδα εμφανίστηκαν τα καταγεγραμμένα κρούσματα της ανεμοευλογιάς κατά τη διάρκεια της μελέτης, ενώ με επιδημικές τάσεις σε συγκεκριμένες χρονιές εμφανίστηκαν κυρίως η ερυθρά, η ιλαρά, η οστρακιά, η σαλμονέλωση και η φυματίωση. Αξιοσημείωτο είναι το ενδιαφέρον αναφορικά με τα δηλωθέντα κρούσματα γρίπης, αφού εμφανίζονται πολλά κρούσματα σε επίπεδο πανδημίας ιδιαίτερα τη χρονιά του 2009. Ενδιαφέρον παρουσιάστηκε και όσον αφορά τα κρούσματα ηπατίτιδας με το γράφημα να παρουσιάζεται με ιδιαίτερες διακυμάνσεις και μεγαλύτερες τιμές να αφορούν τα δηλωθέντα κρούσματα ηπατίτιδας Α' και Β', ενώ ιδιαίτερο είναι και το γράφημα της ιλαράς, αφού μεγάλη επιδημία διαφαίνεται να ξεσπά δύο συναπτά έτη. Συμπληρωματικά, μορφή επιδημίας, που λαμβάνει χώρα το 1993 και 1997, καταγράφεται στα κρούσματα οστρακιάς, ενώ ιδιαίτερο παρουσιάζεται και το γράφημα της σαλμονέλωσης καθ' όλη τη διάρκεια της εικοσαετίας με μεγάλες τιμές στα καταγεγραμμένα κρούσματα ιδιαίτερα έως το 1995 και κατά την τριετία 2003-2005 με μεγάλη αντίθεση να παρατηρείται το 1998 αφού καταγράφονται μόλις επτά κρούσματα για την εν λόγω χρονιά.

Όπως παρατηρείται στους πίνακες ανά δεκαετία, θα συμπεράνουμε ότι κατά την πρώτη δεκαετία, 1991-2000, το νόσημα με τα περισσότερα καταγεγραμμένα κρούσματα είναι η ανεμοευλογία, με εξαίρεση το 1993 όπου τα πρωτεία παίρνει η ερυθρά, και το 1996 τα σκήπτρα κατέχει η ιλαρά. Σε μεγάλες τιμές, επίσης, καταγράφονται και νοσήματα όπως ο κοκκύτης, η παρωτίτιδα, η σαλμονέλωση, η οστρακιά και η γρίπη, ενώ σε σταθερά επίπεδα καταγράφονται τα κρούσματα

ηπατίτιδας. Περνώντας στη δεύτερη δεκαετία, 2001-2010, παρουσιάζεται κατά την πρώτη τριετία και πάλι η ανεμοευλογία με τα περισσότερα καταγεγραμμένα κρούσματα, ενώ τα τελευταία δύο χρόνια, 2009-2010, ραγδαία αύξηση παρατηρείται στα κρούσματα γρίπης. Όσον αφορά τις ενδιάμεσες χρονιές, τα περισσότερα κρούσματα του κάθε έτους, αλλά σε πολύ μικρότερο βαθμό, εμφανίζονται στα νοσήματα της σαλμονέλλωσης, της φυματίωσης, της ιογενούς μηνιγγίτιδας και της ηπατίτιδας Α'. Σχετικά με τους υπόλοιπους τύπους μηνιγγίτιδας, τα δηλωθέντα κρούσματα κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα κατά τα πρώτα της δεκαετίας και ακολουθούν φθίνουσα πορεία φθάνοντας στο 2010. Αναφορικά με την ηπατίτιδα, όλων σχεδόν των τύπων, θετικό είναι το γεγονός ότι παρατηρείται φθίνουσα πορεία. Σχετικά με τα υπόλοιπα νοσήματα, καταγράφεται μείωση των κρουσμάτων, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ελονοσία, που αν και κινούμενη σε μικρές τιμές, παρουσιάζει διπλασιασμό των κρουσμάτων κατά την τελευταία διετία, όπως επίσης και η ιλαρά. Συμπληρωματικά, θετικό είναι το γεγονός ότι εξασθενούν ασθένειες του παρελθόντος και ενώ τα περισσότερα κρούσματα στο σύνολο των νοσημάτων καταγράφονται το 1993 και φθάνουν τις 22.370, σε βάθος χρόνων αυτά μειώνονται φθάνοντας τα μόλις 3.028 το 2008 ενώ μάλιστα ήταν λιγότερες οι συνολικές καταγραφές και το 2010 αν δεν υπήρχαν τα 3.334 κρούσματα γρίπης. Προβληματισμός προκύπτει όμως από το γεγονός εμφάνισης παλαιών ασθενειών με αρκετά καταγεγραμμένα κρούσματα, όπως π.χ. η φυματίωση που αν και το 2010 είναι οι λιγότερες καταγραφές σχετικά με τα προηγούμενα χρόνια αυτής της μελέτης, κυριαρχούν αρκετά κρούσματα και μάλιστα μετά την γρίπη είναι τα περισσότερα κρούσμα για την συγκεκριμένη χρονιά.

Συμπερασματικά, για την καλύτερη προάσπιση της Δημόσιας Υγείας της χώρας μας, σημαντική συνιστώσα αποτελεί η πρόληψη και αντιμετώπιση των λοιμωδών νοσημάτων. Ένας σημαντικός προβληματισμός που θα πρέπει να τεθεί είναι η υποδομές της χώρας σχετικά με το σύστημα υγείας. Σημαντικό είναι να αναπτυχθούν στρατηγικές σχετικά με τον εντοπισμό των εστιών μόλυνσης και των γενικότερων πηγών που αποτρέπουν την προάσπιση της υγείας. Με τα σημερινά δεδομένα, όπου η μετακίνηση των πληθυσμών είναι μεγάλη, θα πρέπει να είναι η καθεμία χώρα ασφαλή για να μπορούν αντίστοιχα να είναι όλες. Η προσοχή θα πρέπει να εστιαστεί στην τακτική ενημέρωση του πληθυσμού της χώρας σχετικά με τα λοιμώδη νοσήματα και τις εστίες μόλυνσης αυτών, και η σωστή τήρηση των μηχανισμών υγείας. Ενδιαφέρον θα ήταν η ανάπτυξη μηχανισμών επαγρύπνησης

λοιμωδών και χρόνιων νοσημάτων και ενημέρωσης κοινού σχετικά, επίσης θα πρέπει να αναπτυχθεί κατάλληλος μηχανισμός εμβολιασμού του πληθυσμού αν θέλουμε να μην υπάρχουν σε τόσο μεγάλο βαθμό κρούσματα λοιμωδών νοσημάτων.

Αναφορές

- American Public Health Association. (2008). *Control of communicable diseases manual*. Heymann DL.
- HealthTimes. (2012). *Τοξοπλάσμωση*. Ανάκτηση από <http://www.healthtimes.gr/>
- Institut Virion. (2012). *SERION ELISA classic*. Institut Virion.
- NewsMedical. (2011). *Τι είναι η λειψμανίαση;*. Ανάκτηση από <http://www.news-medical.net/>.
- NewsMedical. (2015). *Τι είναι παρωτίτιδα;*. Ανάκτηση από <http://www.news-medical.net/>
- Pozemedicale. (2015). *Ερυσίπλευας*. Ανάκτηση από <http://rozemedicale.org/>
- WHO. (2015). www.who.int/topics/hepatitis/en/.
- WHO. (n.d.). *CLOSTRIDIUM*. Geneva. Ανάκτηση από <http://www.who.int/csr/delibepidemics/clostridiumbotulism.pdf>
- World Health Organization. (2014). *Poliomyelitis*. Ανάκτηση από www.who.int/mediacentre/factsheets/fs114/en/
- Αλικάρη, Β. (2012). Επιπολασμός φυματίωσης σε μετανάστες και επίπτωση στους γηγενείς πληθυσμούς της Ευρώπης. *Το βήμα του Ασκηλπειού*, 11(3).
- Διαμαντής, Ρ. (2012). *Ασθένειες φαντάσματα του παρελθόντος*. Ανάκτηση από <http://thesecretrealtruth.blogspot.com/>
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). (2015). Ανάκτηση από <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>
- Καλογεροπούλου, Μ., & Μουρδουκούτας, Π. (2007). *Υπηρεσίες Υγείας*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Κέντρο Εέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2015). *Τυφοειδής και παρατυφοειδής πυρετός*. Ανάκτηση από <http://www.keelpno.gr/>
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2011). Εμβολιασμοί παρελθόν και μέλλον. *Ενημερωτικό Δελτίο*.

- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2011). Ποια είναι η επίπτωση των τροφιμογενών νοσημάτων στην Ελλάδα;. *Ενημερωτικό Δελτίο*, 3(1).
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2012). *Μύθοι και αλήθειες*. Ανάκτηση από <http://www2.keelrno.gr/>
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2012). *Πυρετός Q, Οξεία λοιμώξη*. Ανάκτηση από <http://www.keelrno.gr/>
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2013). Λοιμώξεις κατώτερου αναπνευστικού σε ενήλικες. *Ενημερωτικό Δελτίο*.
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2014). *Ενημέρωση επαγγελματιών υγείας για την ελονοσία*. Ανάκτηση από <http://www.keelrno.gr/>
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2014). Η βρουκέλλωση στον άνθρωπο: Διάγνωση και θεραπεία. *Ενημερωτικό Δελτίο*.
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (2015). *Ανευελογιά*.
- Κοντονίδου, Δ., & Παντελίδου, Λ. (2009). *Η ιστορία της λέπρας στην Ελλάδα*. Θεσσαλονίκη: Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα.
- Κυριακίδου, Π. (2014). *Η σαλμωνέλωση στα τρόφιμα*. Ανάκτηση από <http://www.moa.gov.cy/>
- Μαρσέλου, Α. (2013). *Οι ασθένειες της ελονοσίας και της φυματίωσης στον ελλαδικό χώρο κατά τα τέλη του 19ου και τα μέσα του 20ου αιώνα*. Κέρκυρα.
- ΝΟΜΟΣ 3172 Οργάνωση και εκσυγχρονισμός των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας και άλλες διατάξεις*. (2003).
- ΝΟΜΟΣ 3370/2005- ΦΕΚ 176/Α/11.7.2005 Οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών δημόσιας υγείας και λοιπές διατάξεις*. (2005).
- Ουζούνη, Λ., & Καραλή, Β. (2007). *Παιδί με οξεία λοιμώδη γαστρεντερίτιδα - Νοσηλευτική φροντίδα*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.
- Περίπτωση πνευμονικής εχινοκοκκίασης εμφανιζόμενης ως πνευμονική μάζα με πυρετό και αιμόπτυση. (2010). *PNEUMON*, 2(23).

- Ρουμελιώτη, Α. (2007). *Οδηγίες - Φύλλα Κατάρτισης Νοσημάτων*. Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας - Θράκης.
- Τσιληπύρα, Ε., & Τσίμπρου, Ε. (2009). *Οι επιδημίες στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα και τρόποι αντιμετώπισής τους*. Θεσσαλονίκη: Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα.
- Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. (2008). *Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη των Μεταδοτικών Νοσημάτων 2008-2012*. Αθήνα: Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγυης. (2008). *Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία, 2008-2012*. Αθήνα.
- Φράγκου, Κ. (2012). *Παρουσία και επιδημιολογική διερεύνηση και μελέτη της διασποράς της Λεγιονέλλας στη Δυτική Ελλάδα*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.